

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Verwaltung und Schriftleitung · Uprava in uredništvo: Pucinajeva 5 —
Tel. 31-22—31-26 — Erscheint wöchentlich · Izhaja vsak teden

Festbezugspreis jährlich · Naročnina letno Lit 24 — Einzelverkaufspreis
· Posamezna številka Cent. 80.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Dva pomembna govora

Sredi dogodkov, ki boj in boj stopnjujejo sedanjo vojno na njen višek, je pretekli teden močno odjeknila po vsej Evropi in po ostalem svetu beseda, ki jo je Führer Adolf Hitler izpregovoril voditeljem nemške industrije. Ti so se zbrali v Berlinu, kjer jim je dal minister za oboroževanje Speer smernice za nadaljnje delo v obrambo Evrope. Nato je zborovalce sprejel Führer v svojem glavnem stanu, ki je med drugim rekel: »Vem, da so potrebni izredno močni žilci ter odločna volja, da prestanemo čase, kakršni so sedanj. Toda nad nami je vodilna zvezda našega delovanja: Nikdar kloniti pred kakršnimi koli težavami!« Führer je potem opozoril na junaško zadržanje bojišča in rekel: »Pred takšnim junastvom naj bi odpovedalo vodstvo, kakršno je naše, ki je imelo srečo, da je lahko reklo, da smo skozi štiri leta dosegali same uspehe? Ne! Prestali bomo te čase ter na koncu zmagali v tej vojni. Zniaga nas bo nekoč odškodovala za to, kar je vsak posameznik sedaj žrtvoval.«

Nemški državni minister dr. Göbbels je govoril pretekli petek zvečer v nekem večjem mestu v vzhodni Nemčiji. Poslušalo ga je preko 200.000 oseb. Dr. Göbbels je naglasil: »Danes je borba za biti in ne biti. Nemški narod dobro ve, da ni zanj nobene možnosti, da bi to borbo lahko odločil v 10, 20 ali v 50 letih, če sedaj v odločilnem trenutku ne bi bil kos združenemu navalu sovražnikov. Zato ne more biti nobenega dvoma o tem, da se mora Nemčija z vsimi sredstvi vreti proti sovražniku, dolder nima zmage v rokah. Nemški narod bo torej sedaj mobiliziral nele vse materialne sile, on bo tudi dal svojim vojakom številnejše in boljše orožje, odprl bo vso silo svojega srca, da bo nemška vojska vzdržala vse obremenitve in ne bo niti za en trenutek dvomila nad ymago svoje borbe, čeprav se bodo zdele posamezne faze te vojne še tako težke.«

Churchill o novem nemškem orožju

Ze četrti teden treskajo nad London in Južno Anglijo nemške raketne bombe, ki se kratko imenujejo »V 1«. To je okrajšava za »Vergeltungswaffen, po naše »maščevalno orožje št. 1«. Navedba pove, da je to orožje plačilo Angležem za njihovo dosedanje letalsko besenje nad nemško državo in narodom. Številka pa pove, da imajo Nemci še nova orožja, ki bodo prišla na dan, kadar nastopi primerni čas. Angleži so izprva skušali omalovaževati novo nemško orožje. Po polnih treh tednih greh, ki jo morajo prenašati prizadeta angleška mesta in pokrajine, je pa bil sam Churchill prisiljen izpregovoriti v angleškem parlamentu o napadih leteličih bomb na Anglijo. Resnost položaja je opisal ob zaključku z naslednjimi vprašanji: »Ali se bodo napadi še ojačili? Ali bodo prišle na vrsto še druge oblike orožja s strahotnejšimi učinki? Ali bomo dobili raketno bombo, izboljšano razstrelilno bombo z večjim nabojem in z večjo brzino? Ali bo vse to prišlo nad nas? Ne morem jamčiti, da bi bilo mogoče preprečiti, da nas to zlo ne bi zadelo.« S tem je Churchill zaključil svojo izjavo, v kateri kajpada ni omenil, da je »V 1« maščevanje za zločine, ki jih ima kot iznajditelj in organizator teroristične letalske vojne sam na vesti.

Nov poveljnik na zapadu

Dosedanji nemški vrhovni poveljnik na zapadni fronti general feldmaršal von Rundstedt je bil zaradi boleznj razrešen in je vrhovno poveljstvo po njem prevzel general feldmaršal von Kluge. Von Rundstedt bo letos dovršil 69. leto. Izkazal se je ob mnogih težkih prilikah in bo, ko okreva, prevzel spet posebne naloge. Von Kluge je pa star 62 let in se je boril že v prvi svetovni vojni, kjer je bil ranjen pri Verdunu. Pozneje je bil dodeljen generalnemu štabu in se je odlikoval kot sodelavec pri organizaciji nemške vojske kakor tudi kot poveljnik na fronti.

Majhen narod v velikem času

Majhen narod smo. Ze v mirni dobi morajo majhni narodi marsikaj zavidati velikim narodom. Še hujše pa je, kadar zajame svet tak orkan, kakršen besni zdaj že peto leto. Pogostokrat je usoda malih narodov podobna predmetu, ki je zašel med mlinske kamne. Kakšna je potem njegova usoda, si lahko mislimo.

Kaj je torej dolžnost malega naroda? Skrbeti mora najvestneje za svojo usodo. Stediti mora svoje sile in svojo kri. Kajti vsaka žrtve, ki jo doprinese — še posebno, ako padajo žrtve po nepotrebnem — pomeni malemu narodu občutno izgubo. Prevelika krvavitev lahko za dolgo dobo oslabi in izčrpa narodevo telo, ako ga celo ne zapiše dokončni propasti.

Pogled po naši domovini nudi premnogo žalostnih slik. Povsod grobovi, ruševine. In še padajo nove žrtve. Danes, ko si na velikih bojiščih stoje nasproti orjaške sile, si moramo zastaviti vprašanje: ali je res treba, da se tudi mi vsepovsod vtikavamo s svojo vsevednostjo? Ali res mora biti Ljubljana v vprašanih svetovne politike in strategije takoj prva za prestolnicami veseli? Ne samo, da je taka domišljavost smešna, marveč je pogubna.

Če so že doslej bili mnogi opomni zaman, nam sedanjí odločilni časi nalagajo neizprosno dolžnost, da Slovenci postanemo trezni in preudarni. Nemčija, ki se danes bori za Evropo kar na treh frontah, nas je lani po badoljevskem zlomu vzela pod svojo zaščito. In tako smo po samem razvoju dogodkov z njo usodno povezani. Kaj zahteva od nas? Prav malo. Nič drugega, kakor da molče in voljno opravljamo svoje pošteno delo. Kakršno koli zarotništvo, komunistična agitacija in širjenje sovražne propagande je odveč. Treba je poštenega sodelovanja za ustvaritev nove Evrope, v kateri bo vladala harmonija med vsimi narodi, poglobljena z medsebojno strpnostjo in največjo socialno pravičnostjo. Vsa, tudi najmanjši narod bo imel v bodoči Evropi svoj prostor na soncu in vsak posameznik bo imel zagotovljeno pošteno delo in človeka vredno življenje. Zmotna bi bila seveda misel, da bo bodoča Evropa zmes stoterih držav in držav, ki se bodo nadalje po mili volji pričakale med seboj, kakor se tako radi pričakajo prepirljivi, nedelavni sosede. Nemčija stoji in bo nadalje stala kot vodilna sila Evrope. V mirnem sožitju in v skupnem uživanju vseh kulturnih, gospodarskih in socialnih dobrin bodo evropski narodi uživali sadove miru tako složno, kakor stoje danes strjeni na obrambnih frontah. Moč evropske ideje, evropske povezano-

sti bo zagotavljala vsakemu narodu njegove pravice, a nalagala mu bo seveda tudi dolžnosti, toda te bodo z lahkoto zmagljive.

Ze sedaj, v vojni, ne zahteva Evropa od nas nič drugega, kakor da ustvarjamo z lastnimi silami red na svojih tleh in sicer v lastno korist. Samo tam, kjer vlada red, se lahko razvija pošteno in redno delo. In samo tisti narod, ki pošteno in vztrajno dela, ne trati časa s praznimi besedičenjem, ugibanjem in kovarstvom. Da so taki pogoji našega življenja in obstanka izredno ugodni, moremo trezni sprevideti, ako se primerjamo z drugimi podobno velikimi ali nekoliko večjimi narodi. S kolikšno požrtvovalnostjo se junaški finski narod že v drugi vojni postavlja po robu navalu boljševizma! Kako živo narodno zavest in voljo do življenja izpričujejo baltiški narodi, ki jim zadnji čas tudi grozi ponoven naval Sovjetske Rusije! Rumunski in madžarski narod sta se žrtvovala in sta še nadalje pripravljena žrtvovati težke žrtve za obstanek. Izmed velikih narodov pa je prav posebno značilno zadržanje Francozov. Vsa zadnja leta je angloameriška propaganda oznanjala, da francoski narod komaj čaka »osvoboditeljeva«. Ko so naposled res vdrli v Francijo, so doživeli od strani francoskega prebivalstva razočaranje. Francosko ljudstvo jih sprejema hladno, marsikod sovražno, in sodeluje z nemško vojsko.

Se en velik in prepričevalen zgled moramo omeniti. A ta naj nam bo v svarilo, ako hočemo mali slovenski narod ohraniti in obvarovati pred tako strašno katastrofo, kakršno mora trpeti sedaj italijanski narod v zasedeni Italiji. Zahrbtno početje nikdar ne rodi dobrih sadov. Neki vojskovodja je rekel: »Izdajstvo potrebujemo, toda izdajalce zaničujemo.« Taka je tudi šola Italije in tistih, ki so jo pahnili v nesrečo. Izdajalci so si nakopali večno sramoto in ne uidejo kazni. Za tistimi, ki jim je bilo izdajstvo potrebno, pa se plazi boljševizem, razkroj, beda, obup.

Velik je čas, v katerem živimo. Ali se tega zavedamo? Marsikaj kaže, da ne. Premalo je resnosti, premalo duševne poglobljenosti in prave domovinske zavednosti. Preveč je na jeziku, premalo v srcu. Preveč je politiziranja, premalo dela. To je treba obrniti! Prenehajmo z besedičenjem in strategiranjem, delajmo rajši složno in marljivo v prid sebi, družini in skupnosti! Le tako bomo lahko takrat, ko se bo evropskim narodom delil blagoslov miru, mirno stopili pred razsodnike in terjali tisto, kar nam gre po človeški in božji postavi.

Na vseh bojiščih velike bitke

Na bojiščih so velikanske bitke. Vsepovsod se nemška vojska, kakor tudi njeni zavezniki odločno upirajo premoči v četah in orožju. Pravih odločilnih bitk pa moramo šele pričakovati. O trenutnem stanju na bojiščih je podalo nemško vojno poročilo v ponedeljek naslednjo sliko:

Führerjev glavni stan, 10. jul. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil javlja:

Velika obrambna bitka na področju Caena se je včeraj razširila tudi na mesto samo. Po ogorčenih poličnih in hišnih bojih, v katerih so zadale naše čete sovražniku najtežje izgube, je sovražniko topisnil naše črte na južni rob Caena. Pri Grainvillu so se izjavili sovražnikovi oklopniški napadi. V vdornem mestu ob obeh straneh ceste Caumont—Caen boji še niso zaključeni.

Med Alreloom in Saintenyjem je uspelo sovražniku, da je le malenkostno napredoval. Južno od La Haye du Puitsa smo zavrnili več sovražnikovih napadov, zapadno od kraja pa s strjenim topniškim ognjem razbili sovražnikova zbirališča.

Pri bojih prejšnjega tedna na južnozpadnem delu polotoka Cherbourgja sta se posebno izkazali bojna skupina 77. pehotne divizije pod povelj-

stvom rezervnega polkovnika Bachererja in bojna skupina 243. pehotne divizije pod poveljstvom polkovnika Klosterkemperja.

Na francoskem področju je bilo v bojih zopet uničenih 239 teroristov in saboterjev.

Pred nizozemsko in severno francosko obalo so potopile zaščitne ladje vojne mornarice v noči na 9. julij dva britanska brza bojna čolna, težko poškodovale 4 nadaljnje ter zadele več nadaljnjih čolnov. Izgubili smo 1 vozilo.

V zalivu St. Maloju so prisilili izvidniški čolni sovražnikove rušilce k umiku ter enega od njih poškodovali.

Z maščevalnim ognjem »V 1« le z malim presledki še nadalje obstreljujemo London.

V Italiji so se z izredno vztrajnostjo tudi včeraj izkazale naše čete ob obalni cesti pri Viterri, Poggibonsiju, Arezzu in ob jadranski obali. Kljub uporabi premočnih pehotnih in oklopniških sil, ki so bile podprte z močnim topništvom in stalnimi zračnimi napadi, se sovražniku nikjer ni posrečilo pričakovani vdor v naše bojne črte. Na nekaterih vdornih mestih so včeraj zvečer boji še trajali.

Na vzhodu so po odličnem obrambnem upehu

naših čet popustili na silovitosti sovjetski napadi pri Koviču. Razbiti so bili ponovni poizkusi prodora.

Zapadno od Baranovičev so zaustavile naše divizije v ogorčenih bojih ob Ščari, na obeh straneh Slonoma, z močnimi pehotnimi in oklopniškimi silami prodirajoče boljševike. Branilci Vilne so obdržali mesto kjub številnim z oklopniki podprtimi boljševiškim napadom ter mu prizadejale visoke krvave izgube. Severnozpadno od Vilne so bili boljševiki s protinapadom vrženi nazaj. Ob cesti Kovno-Dvinsk so v teku ogorčen boji. Protinapadi naših čet so bili uspešni. Severnozpadno od Polocka so se ob žilavem odporu naših čet izjalovili probojni poizkusi več sovjetskih strelskih divizij.

V težkih obrambnih bojih na področju Orše se je z brezprimernim junaštvom izkazal major Lamprecht, poveljnik nekega hamburškega oddelka lahkega protiletalskega topništva.

Močne jate bojnih letal so stalno posegale v boje na zemlji, onesposobile številne sovjetske oklopnike in topove ter uničile več sto vozil.

V noči so izvedla bojna in nočna borbena letala uspešne napade na sovjetski oskrbovalni promet. Posebno na težko bombardiranih kolodvorih v Korostenu, Olevaku in Rovnu so nastali veliki požari v skladiščih pogonskega goriva ter silne eksplozije.

Oddelki ameriških bombnikov je odvrget večraj raztreseno bombe na področje Pločestija.

Posamezna sovražnikova letala so odvrgeta v pretekli noči bombe v renskovestfalskem področju.

Pomorske edinice, protiletalsko topništvo trgovinskih ladij in vojne mornarice je sestrelilo v času od 1. do 10. julija 66 sovražnikovih letal.

DOMAČE NOVICE

* Mrtvi junaki so se vrnili v svojo domačo faro. Na Velikem Osočniku pri Velikih Laščah so od lanskega 15. septembra ležala trupla desetih mladih fantov in mož, ki so padli v borbi s komunisti. Pretekli teden so bili prepeljani v domačo faro k Devici Mariji v Polje. Deset belih krst je bilo razpostavljenih ob vходу farne cerkve in razvila se je velika žalna svečanost, kakršne poljska fara še ni videla. 45 vencev je krasilo mrtvaški oder, nešteto je bilo šopkov z domačega polja. Med njimi je bil venec g. prezidenta Rupnika in vojnih tovarišev s slovensko trobojnico. Župnik Kete se je poslovil v imenu fare, nadporočnik Mirko Pirih pa kot njihov bivši poveljnik. Ganiljiv spominski govor je slednjic imel bojni tovariš Janko Habič. Nato so poveljnik zapeli »Usmili se, Gospod.« Godba je zaigrala žalno koračnico, nakar so dolenski fantje dvignili krste in se je razvil dolg spreved. K večjemu počitku so legli: Jaroslav Novak, Jože Resman, Cene Makek, Stane Ivančič, Vincenc Menoni, Jože Pajsar, Maks Jamnik, Tone Uranič, Martin Dimnik in Srečko Snaj. Poljska fara je dolezel dala že 22 žrtev v boju proti komunizmu.

* Zdravnik-domobranec je padeł. Na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu je bil 4. t. m. pokopan mladi zdravnik poročnik dr. Janez Vrtnik. Šele lani se je vrnil iz Zagreba, kjer je končal študije in se je pred meseci javil k domobrancem. Kot sin-edinec je zapustil mater in šel s fanti v prve vrste, da bi jim bil v potrebi takoj v pomoč. Tam pa je bil ranjen v nogo ter so ga potem komunisti s puškinimi kopiti pobili do mrtvega. Tako je padla prva žrtev iz zdravniških vrst v Slovenskem domobranstvu. Njegov pogreb je bila žalna manifestacija, s katero je bilo počaščeno žrtvovanje mladega, mnogo obetajočega zdravnika.

* Poslednja pot junaka in mučenika. Pri Sv. Križu v Ljubljani je bil pokopan domobranski poročnik Friderik Peršič, uradnik železniške direkcije v Ljubljani. Bil je navdušen domobranec in je kot bivši rezervni častnik pogumno sodeloval pretekli mesec v bojih na Notranjskem. Pref je bil pri posadki v Borovnici, zadnji čas pa v udarnem bataljonu. Ko je po nesreči prišel komunistom v roke, so ga umorili z mučenjem. Izgali so mu oči in mu zadali rane po vsem telesu. Pogreba se je udeležilo mnogo znancev in tovarišev, v slovo pa sta izpregovorila dva domobrantska častnika.

* Rušilne bombe mnogokrat s svojim učinkom tako poderó stavbe, da ruševine zadela vse izhode iz zaklonišč. Posebno tam, kjer so hiše strnjeno zidane, povzročata to velike težave pri reševanju oseb, ki so v zaklonišču zasute. Da se temu odpomore, so v Nemčiji obvezno odredili, da je treba v kletih prebiti zidove ter s tem omogočiti prehod iz enega poslopja v drugo pod zemljo, torej tam, kjer ni nevarnosti zračnega pritiska. V Ljubljani daje vsa potrebna navodila tehnična služba protiletalske zaščite pri mestnem

Prezident Rupnik na taboru pri Sv. Joštu

V vrsti protikomunističnih manifestacij je preteklo nedeljo prišel na red Sv. Jošt nad Vrhniko, kjer je bila pred dvema letoma ustanovljena prva postojanka borcev proti komunizmu. Na zborovanje se je pripeljal s svojim spremstvom g. prezident general Rupnik, ki je stražarjem na tej znameniti postojanki in ondodnemu zavednemu ljudstvu izpregovoril med drugim naslednje besede:

»Dragi moji Slovenci in Slovenke! Nad vse ljubljene moji vrli in dragi domobranci! Cutil sem naravnost srčno potrebo priti na slavnostni dan med vas, da vas lahko od srca pozdravim. Ko bo nekoč slovenska zgodovina pisala o borbi, ki smo jo Slovenci v teh strašnih letih vodili proti neslovenskemu, židovskemu boljševizmu, se bodo tam v zlatih črkah blestela imena krajev St. Jošt, Rovte, Polhov gradec, Horjul in Hotederšica in imena s temi kraji zvezanih junakov in borcev: stotnika Vošnerja, Bastiča, Kogovška, Fortune, bratov Zakljev, mučeniškega duhovnika Malovrha, župnika Cvelbarja, poročnika Jožeta Kavčiča ter Franceta Kompareta. Vaše domoljubje pa je napravilo čudež. Duh vašega domoljubja je takrat, ko je bila stiska največja, na moj poziv združil vse prepričane protikomunistične borce v borbeno in pripravljeno enotnost, ki je ustvarila naše Slovensko domobranstvo, katero sedaj v borbah dosega svoje največje uspehe. Zaradi jasne in nedvomno ideološke podkovanosti, ki dosega svoj višek v neodjenljivem domoljubju, bo z božjo pomočjo vsa naša pokrajina kmalu povsem očiščena partizanskih tolovajev. Tedaj pa naj iz tega ozdravljenega in zgledno enotnega jedra gre borba naprej do vseh mej življenjskega prostora, da bo povsod, kjer bivamo, boljševizem enkrat za vselej iztrebljen. Tako bodo dani pogoji, da bomo v disciplinirani enotnosti lahko orisali oblike naše lepše bodočnosti.

V neomajni zvestobi do slovenskega naroda in domovine se ne bomo dali begati, temveč se bomo tudi naprej ramo ob ramo s nemškimi vo-

jakom borili v vseh okoliščinah proti boljševizmu in vzdržali, delali in se borili za srečnejšo bodočnost v nanovo urejeni Evropi.

Ni pa zadosti, da delamo in se borimo. Če hočemo doseči ono pravo srečnejšo bodočnost, kakršno si želimo, mora prav posebno naše domobranstvo storiti mnogo več. Če hoče ono slovenskemu narodu priboriti čim lepšo bodočnost, se mora notranje prekvasiti z ideološko podkovanostjo in z vsemi krepostmi, ki delajo pravega vojaka junaka, viteza in resničnega čuvarja svojega naroda.

Vsa na nas meječa Evropa, vsi naši sosede, posebej nemški narod, prav posebno pa naš slovenski narod naj vedo, da je slovenski domobranec v borbi salamensko strumen in neodjenljiv, da pa je tudi sicer strogo discipliniran, poslušen in brez graje, ne samo v svoji domači vasi, ampak tudi povsod drugje, kamor ga vodstvo postavi, da brani svoj narod pred boljševizmom. Poleg tega pa je tudi pošten, značajan in dober človek, ki rad pomaga povsod, kjer more pomagati, ker vidi v vsakem poštenem Slovincu svojega brata. Spoštuje predpise in zakone in se bori za njih spoštovanje in veljavo. Nič ga ne more vreči iz tira, nobena neugodnost ga ne zbeiga, ker vé, kaj hoče. Temu vojaku je tudi prepovedano krasti, ropati, zreti, pijančevati in se vlačiti, kar je tolovajem dovoljeno. Slovenski domobranec je veren, bogaboječ kristjan in vsem svojim rojakom zgled brezgrajnega zadržanja. Da, tak mora biti slovenski domobranec. Na takšne vojake bomo vsi ponosni in se s ponosom sklicevali nanje, ko bomo pri ustvarjanju novega reda stali tuji svoje zahteve. S takimi domobranci se bomo tudi hitreje rešili tolovajev. Ves slovenski narod — tudi oni, ki jim sedaj še gospodujejo tolovaji — bo tedaj svoje domobranstvo spoštoval, cenil in ljubil ter mu bo povsod pošteno in brez pridržkov pomagal, se k njemu zatekal in ustvaril s njimi ono potrebno enotnost, ki nam bo ustvarila pogoje naše bodoče sreče.

županstvu. Hišni gospodarji naj naglo začno s temi deli!

* Ne samo v Nemčiji, marveč tudi na vsem jugovzhodu napadajo sovražna letala nezaščiten mesta. Zadnji čas smo ponovno čitali o brezobzirnih napadih na Zagreb, Beograd, Smederevo, Arad, Bukarešto, Budimpešto in še na vrsto manjših krajev, kjer ni nikakih pomembnih vojaških objektov. Povsod so bile žrtve, saj so zračni gusarji streljali tudi s strojnimi na ljudi, ki so jih videli na prostem, tako na primer pri Zagrebu na kmečke ljudi, ki so bili pri delu na polju ali na travniku. Taka pretresljiva poročila naj bodo ponovno opomin našim ljudem, da se ob alarmu zateko v zaklonišča. Kdor pa začuje brnenje sovražnih letal zunaj na prostem, naj se vsaj umakne pod prvo drevo.

* Posebno sodišče za verižništvo in črno borzo v Ljubljani je nedavno pričelo prve razprave. Obstoj iz tričlanskega senata in sodnika-poedineca. Ta lahko proti verižnikom in navijačem kakor tudi proti vsem krilcem protidraginskih uredb izreče zaporne kazni do 5 let, denarne kazni pa v neomejeni višini. Razprave, ki se vrše v veliki dvorani okrožnega sodišča št. 79, so javne.

* Pri nabavi tobačnih izdelkov na nove tobačne nakaznice mora vsak upravičenec oddati za en zavojček (20 cigaret ali 20 gr tobaka) dva moška ali štiri ženske odrezke, za dve cigari en moški ali dva ženska odrezka, za zavojček po 50 gr tobaka pet moških ali deset ženskih odrezkov, za zavojček po 100 gr tobaka deset moških ali dvajset ženskih odrezkov in za polovico klobase tobaka za žvečenje štiri moške ali osem ženskih odrezkov.

* Letošnja sezona gob se še ni prav razvila. Nabiranci gob so zadovoljni, če zase kaj najdejo, v prodajo pride le malo. Kronika pa je že zabeležila zastrupljenje z gobami in so morali ljubljanski reševalci prepeljati prizadeto žensko v bolnišnico, kjer so ji rešili življenje. Opozorjamo na nasvete, ki smo jih nedavno zastran gob objavili v »Domovniku«.

* Tatvine koles so še dalje na dnevnem redu. V enem samem tednu so tatovi ugrabili 8 raznih koles v vrednosti blizu 30.000 lir. Kolesarjem torej ponovno priporočamo, naj bodo vsepovsod pazljivi. Opozorjamo jih pa tudi na policijske predpise, ki zadevajo kolesarski promet. Se venomer mora policija kaznovati vse kolesarje, ki ogražajo promet in pešce.

* Malomarna zatemnitev je kazniva. O tem nam prihujajo vsak mesec kazenski seznanil tistih, ki jih je zadela kazen zaradi površnosti. Zatemnitev je torej treba opravljati po predpisu ne samo v lastno varnost, marveč tudi zato, da ne bo treba šteti globe.

* Po gozdovih okrog Dobrave, Podutika in po bližnjih krajih se je lani in letos potikal neznan

možak brez vsake obleke in je plašil otroke, ki so nabirali jagode in jurčke. Čudaškega Robinsona so pa pred dnevi ujeli domobranci in spoznali v njem obupanega komunisto, ki se mu je omračil um in je zmešan taval po gozdovih ter strašil ljudi. Zdaj je dveletni gozdni strah na ljubljanski opazovalnici.

* Previdnost pred žepnimi tatovi je povsod na mestu. Zlasti tam, kjer je večja gneča (na trgih, v tramvajih, v cerkvah) je treba paziti na denarce in torbice. Nedavno je spreten žepar izmaknil na tramvaju neki gospe listnico, v kateri je imela tudi dragoceno zlato ovratno verižico s obeskom.

* Paradižnik je izredno občutljiva rastlina, ki jo je treba nele oprezno saditi in gojiti, ampak je tudi ne smeš prijemati s prsti, umazanimi od tobaka. Vsak kadilec naj si torej temeljito umije roke, preden prime paradižnikovo sadiko, kajti dokazano je, da spada zastrupljenje s tobakom med bolezni, ki najhujše uničujejo paradižnike. Paradižnik lahko okuži že na ta način, da se ga dotakneš z rokami, v katerih si prej držal cigareto. Tako smo čitali v »Jutru«.

Tudi poletni se varujmo prehlajenja

Človek se prehladi, kadar se zunanja toplota spremeni in vpliva na naše telo, ki pa ni zmogljivo, da bi si temu primerno hitro uredilo lastno toploto. Poleg prenosov v drugih organih ima pri tem veliko nalogo koža, ki prva sprejme vpliv zunanje toplotne spremembe. Ako je namreč samo neznamen del kože izpostavljen zračnim spremembam, se koža ne krči in ne razteza tako hitro, to se pravi, da ne reagira. Tako si lahko objasnimo primere, ki so nam skoro neumevni; včasih se kopljemo v jako mrzli vodi in pri velikih toplotnih spremembah, pa se ne prehladimo, dočim zadostuje večkrat, da pomolimo nogo izpod odeje, pa imamo že nehot. Tako se godi tudi nagemu ciganku. Zebe ga, da ves drhti od mraza, ali ker je vse telo izpostavljeno mrazu in je koža vajena reagirati na vpliv zunanje temperature, se ne prehladi. Pa vidimo ljudi, ki hodijo ob vsakem hladu do ušes zaviti v toplo obleko in kljub temu kašljajo in so nahodni.

Znano je, da niso vsi ljudje enako podvrženi prehlajenju, niti ena in ista oseba ni vedno enako varna pred njim. Veliko laže se prehladi utrujen človek nego spočit, istotako tudi oni, ki mnogo nepremično stojijo ali sedijo. Kdor se giblje, se laže izogne prehladu. Večkrat se ne prehladimo, če tudi morda hodimo zjutraj razgaljeni po mrzli sobi in pri odprtem oknu; zvečer ko smo utrujeni, pa zadostuje najmanjši prepih. Zato je večja nevarnost za prehlajenje zvečer, ko se slačimo, in ne zjutraj pri oblačenju.

Metalec ognja preprečuje naval kobilic

Letošnje leto je skoraj v vse dežele na bližnjem vzhodu prineslo hudo nadlogo kobilic. Od Egipta preko Arabije, vse tja do Irana in Indije in celo tudi na Cipru so se pojavili veliki roji kobilic, ki so marsikod že napravili porazno škodo. Spričo tega opominjajo egiptovski dnevniki, da so kobilice na Bližnjem in Srednjem vzhodu pravecata svetopisemska nadloga, o kateri imamo prvo pismeno potrdilo že iz leta 2400 pred Kristom. Odtlej je mnogo napisanih dokazov, da skozi stoletja pogostokrat nastopajo roji kobilic, ki povzročajo lakoto. Pri tem pa prizadeto prebivalstvo ne ve, kako bi si pomagalo, da bi uspešno nastopilo zoper to strašno nadlogo. Že od nekdaj imajo ljudje kobilice za kazen božjo, proti kateri se skoraj ni mogoče boriti.

Novo poglavje v zgodovini pobiranja kobilic pa se je pričelo z letom 1929, ko so se na pobudo iz Egipta začele prve znanstvene raziskave o tem, odkod prav za prav prihajajo velikanski roji kobilic v dežele Srednjega in Bližnjega vzhoda.

Prizadevanja Egipta so žela splošno pohvalo prizadetih dežel in tako je bil že leta 1930 sklican prvi mednarodni kongres proti kobilicam. Na tem kongresu v Rimu je bila ustanovljena mednarodna združba za pobiranje kobilic nadloge. Prizadete države so dale potrebno podporo. Toda izprva se je ta združba mogla pečati le z znanstveno raziskavo. Kmalu je bilo dognano presenetljivo dejstvo, da sicer prihajajo kobilice najrazličnejših vrst v številne dežele, vendar ima večina teh rojev svoje pokolenje le v nekaterih redkih krajih in pokrajinah, ki jih je bilo mogoče v teku let natančno označiti na zemljevidu. V letih od 1930 do 1936 so odpotovale posebne študijske komisije v te različne domovne občine kobilic,

pri čemer so bile posebno upošteevane pokrajine v Afriki, Arabiji in Indiji. V teh krajih so znanstveniki natančno raziskali življenje in razplod najbolj nevarnih vrst kobilic. Podrobna poročila so nato bila za podlago razpravam na V. mednarodnem kongresu za pobiranje kobilic, ki je zboroval leta 1938 v Bruslju. Na tem kongresu so bila ustanovljena tri nova društva, katerih naloga je bila ta, da pripravijo zaščitne ukrepe zoper naval nekaterih posebno nevarnih vrst kobilic iz Afrike in Arabije. Naročeno jim je bilo, naj prve take ukrepe takoj izvedejo.

Tri vrste kobilic, med njimi puščavska kobilica, ki obiskuje Bližnji vzhod, so bile spoznane za posebno hude sovražnike in so jih imenovana društva začela vztrajno pobijati.

Komisija, ki je nastopila zoper puščavske kobilice, je započela tik pred pričetkom sedanje vojne leta 1939 svoje delo v deželah na obeh obalah Rdečega morja. Pričetek vojne je komisiji onemogočil nadaljnje delo in je člane komisije raztresel križem sveta. Od tistega časa mednarodna organizacija za pobiranje kobilic praktično ne obstoji več. Posledice so se kmalu pokazale. Že leta 1942 so se v deželah Bližnjega vzhoda spet pojavili velikanski roji kobilic. Zaradi tega je kazalo namesto mednarodne organizacije ustanoviti vsaj krajevna združenja za pobiranje puščavskih kobilic na Bližnjem vzhodu. Zveza teh krajskih organizacij je letos, ko spet prihajajo veliki roji kobilic, prav posebno odločno šla na delo. Njen glavni stan je v Kairu v Egiptu. Razpolaga z modernimi sredstvi za pobiranje kobilic, ima lastna letala, na stotine posebnih avtomobilov in drugačnih vozil, na tisoče sodelavcev, prenosne radijske postaje in natančne zemljevide, na katerih so zaznamovana bivališča kobilic na Bližnjem

Velika nadloga Bližnjega vzhoda

vzhodu. Operacijski načrti zoper puščavske kobilice so pravkar v delu. V kratkem se bo započela borba zoper to nadlogo in bodo sodelovali tudi oddelki egiptovske vojske. Z egiptovske uradne strani pa v zvezi s temi načrti za pobiranje kobilicne nadloge opozarjajo, da bo treba takoj po zaključku sedanje vojne izgraditi širokopotezno mednarodno organizacijo, da bodo prizadeti narodi končno ukrotili na novo nastopajočo kobilicno nadlogo.

Egipt pa trpi še neko drugo hudo nadlogo. Nedavno so egiptovski dnevniki objavili, da se je policiji v Kairu posrečilo razkrinkati veliko organizacijo beračev.

Ta beraška organizacija je razpolagala z lastnim »glavnim stanom«, ki je bil nastanjen v neki villi sredi prav gosposke četrti v Kairu. V organizaciji »delujoče« berači so hodili po določenih načrtih na razne kraje mesta in sicer v menjaščih se »sihih«. Vse mesto je posebni generalštabni šef beraške organizacije razdelil v »načrtne kvadrate«, tako da pri beračenju ni bil zapostavljen noben mestni del. Berači so prejeli od nabrane miloščine poseben delež, ki se je meril po določenih odstotkih, razen tega so pa prejeli delež od skupne vsote, ki se je zbirala v blagajni organizacije. Tako so imeli zagotovljene kar redne mesečne plače. Ta dična in vzorna beraška organizacija je slednjič razpolagala tudi z lastnim terorističnim odsekom, ki je skrbel, da nečlani niso mogli zasesti najbolj donosnih mest križem egiptovske prestolnice.

Odkritje egiptovske policije je dalo povod za obširno ofenzivo proti izkoriščevalcem človeške dobrotljivosti. Podobna razkritja že prejšnja leta niso bila nič nenavadnega, vendar se je tokrat oblast odločila, da nastopi z neizprosno roko. Egiptovski minister za socialno politiko Fuad Sirag je odredil obširne preiskave v Kairu in Aleksandriji, da spravi nevarno gofazeu za zapah. V parlamentu pa je predložil poseben zakon, po katerem lahko vlada nastopa mnogo ostreje kakor doslej zoper berače in potepuhe, ki so postali v Egiptu prav taka nadloga kakor kobilice. V obeh imenovanih mestih je policija polovila več ko 10.000 možakov, žensk in otrok, ki so se »preživljali« z beračenjem, z razpečavo različnih srečk in z vsakovrstnimi umazanimi posli. Tokrat se ni zgodilo, da bi jih po prestani policijski kazni spet izpustili, nakar bi ta sodrga lahko vnovič planila nad svoje žrtve, marveč so jih oddali v delovna taborišča, kjer se morajo v znoju vsakdanjega truda naučiti, kako se zaslužijo pošten kruh. Pred prevozom v taborišča so vse preiskali. Ker je bilo med njimi mnogo kužno bolnih, so jih oddali v bolnišnice. Mladostnike do 18. leta so oddali v ločena taborišča. Egiptovska država je kupila posebna posestva, da se bodo mladostniki tam naučili poštenega dela. Potepiške žensčine so bile večinoma oddane v tekstilno industrijo. Egiptovska vlada bo uredila posebno državno tkalnico za tiste žensčine, ki jih bodo pobrali po cestah, da jih naučijo koristnejšega dela. Pri prijetih možkih kakor ženskah

Adalbert Stifter:

4

Gorski kristal

Veselje obeh otrok je bilo veliko. Stopala sta na mehko belo preprogo, namenoma sta iskala z nožicama taka mesta, kjer je ležal bolj na gosto, da bi se jima zdelo, kakor da že bredeta po njem. Snega kar nista otresla z obleke.

Nastopila je velika tišina. Ptičev, ki jih je dokaj videti tudi pozimi v gozdu in od katerih sta prej mimogrede nekatere čula čvrčati, ni bilo več čuti, nobenega nista videla več na vejici ali na spreletu, gozd je bil kakor izumrl.

Ker so za njima ostali zgolj sledovi stopinj in ker je bil sneg pred njima čist in nedotaknjen, je bilo očitno, da sta edina ta dan popotovala čez preval.

Šla sta dalje v svoji smeri. Večkrat sta se približala drevesom, potem sta se spet oddaljila, in kjer je bilo drevje do tal zaraslo, sta videla, kako na njem počiva sneg.

Njuno veselje je naraščalo; kajti snežinke so padale vedno bolj na gosto in kmalu jima ni bilo treba več iskati snega, da bi bredla po njem; ležal je že tako na debelo, da sta ga povsod čutila mehkega pod podplati in da se je že oprjel mal čevljev. In v tej blaženi tišini se jima je zdelo, da čujeta šumenje snega, padajočega med igličje.

»Ali bova danes tudi videla znamenje?« je vprašalo dekletce. »Saj se je vendar prevrglo in ker bo nanj snežilo, bo rdeča barva prebeljena.«

»Pa ga vendar lahko vidiva,« je rekel deček, »četudi pada sneg nanj; saj je to debel drog s črnim železnim križem na koncu, ki bo vedno štrlel ven.«

»Da, Konrad.«

Ko sta stopala dalje, je snežilo že tako gosto, da sta videla le še najbližja drevesa.

Nista še čutila utrujenosti, pot je bial zaradi snega povsod enako mehka in se je dala razpoznati kot enakomeren bel trak, potegnjen skozi gozd. Vse vejice so že imele lepo belo odejico.

Otroka sta zdaj stopala po sredi poti, brazdala sta sneg z nogami in stopala počasneje, ker je hoja postala težja. Dečko je pritegnil jopič na vratu skupaj, da mu ni snežilo za tilnik, klobuk pa si je posadil niže na glavo, da je bil bolj varovan. Sestrlici je čvrsteje privezal ruto, katero ji je bila mati ogrnila čez ramena, in ji jo pritegnil čez čelo, da je tvorila strešico.

Veter, ki ga je bila napovedala babica, še ni nastopil. Zato pa je bolj in bolj na gosto snežilo, da tudi najbližjih dreves ni bilo mogoče več razpoznati in so se videla kakor nekakšne meglene vreče.

Otroka sta stopala dalje. Stisnila sta glavici še bolj v obleko. Sana je poprijela za pas, s katerim je imel Konrad torbo obešeno čez ramo, in tako sta šla svojo pot.

Še vedno nista prispela do znamenja. Deček ni mogel presoditi, koliko je ura, ker ni bilo sonca na nebu in je bilo ozračje enakomerno sivo.

»Ali bova kmalu pri znamenju?« je vprašala Sana.

»Ne vem,« je odvrnil bratec. »Ne morem videti dreves in poti ne morem spoznati, ker je tako bela. Znamenja pač ne bova videla, ker ga pokriva že toliko snega. Toda nič za to. Šla bova vedno dalje po poti, ki drži med drevesi, in ko prideva do kraja, kjer leži znamenje, zavije pot navzdol, tam bova šla dalje in ko prideva izven drevja, bova že na domačih travnikih, potem čez brv in od tam ni več daleč do doma.«

»Da, Konrad,« je reklo dekletce. Pot se je vila

dalje navkreber. Stopinje za njima niso bile dolgo vidne. Kajti obilje padajočega snega jih je brž docela zagrnilo. Padajoči sneg tudi ni več pošumeval med igličjem, marveč se je naglo in tiho polagal na belo odejo. Otroka sta še bolj pritegnila obleko, da jima ne bi venomer teklo po životu.

Stopala sta prav hitro in pot je držala še vedno navzgor.

Po dolgem času še vedno nista dosegla prevala, kjer naj bi ležalo znamenje in odkoder drži potem pot na vaško stran.

Naposled sta prišla v pokrajino, kjer ni bilo nobenih dreves.

»Nobenih dreves ne vidim več,« je rekla Sana. »Morda je samo pot tako široka, da jih zaradi sneženja ne vidiva,« je odgovoril deček.

»Da, Konrad,« je pritrnilo dekletce.

Čez čas se je dečko ustavil in rekel: »Tudi jaz ne vidim nobenih dreves več, prišla sva pač iz gozda in pot drži še vedno navkreber. Postojva nekoliko, da se razgledava, mogoče kaj opaziva.«

Toda ničesar nista opazila. Gledala sta skozi sivino proti nebu. Nemi nalet je trajal venomer. Na zemlji sta videla le okrogel bel prostor, nič drugega.

»Veš, Sana,« je rekel deček, »tu sva na tisti suhi travi, kamor sem te poletil večkrat pripeljal. Tu sva sedela in sva ogledovala trato, ki se tod vzpenja in kjer rasto lepe planinske cvetice. Zdaj takoj zavijeva na desno.«

»Da, Konrad.«

»Dan je kratek, kakor je rekla babica in kakor sama veš, zato morava pohiteti.«

»Da, Konrad,« je pritrnila Sana.

»Počakaj, da te bolje uredim,« je rekel deček. Snel je klobuk, ga posadil Sani na glavico in ji ga pod brado privezal z obema trakovca. Rutilca jo je namreč premalo ščitila, dečko pa je imel tako goste kodre, da je lahko pač še dolgo

strogo ločijo zločince od tistih, ki so nekrivi zašli v siromaštvo. Medtem ko kriminalne tipe vprezajo v težje delo, dodelijo vse druge kmetijstvu in industriji, kjer imajo lepo delo. Ako pa to delo zapuste brez policijskega dovoljenja, preden jim poteče predpisani rok, pridejo prav tako kakor kriminalni tipi v prisilno delovno taborišče. Razen tega hoče egiptovski minister za socialno politiko s sodelovanjem policije ustanoviti poseben policijski oddelek, ki bo nadzoroval razno-

vrstne poulične prodajalce, da se ne bodo več mogli nezaželeni tipi mešati med poštene prodajalce in raznašalce časopisja, srečk in razne drobnjave. Treba je počakati, da se bo videlo, ali bodo novi protiukrepi napravili konec beraški nadlogi v Egiptu, kamor leto za letom prihaja mnogo tujcev z vsega sveta. Vsekakor pa tudi nemški tisk priznava, da doslej še niso bili nikoli storjeni tako strogi ukrepi, kakor pod sedanjim odločnim ministrom Fuadom Siragom.

»Bodite torej srečni z njim in vzemite, prosim, vse, kar imam. Žal mi je samo, da nisem tako bogat, da bi vama mogel obema zagotoviti kar najbolj zadovoljno življenje.«

Drugi dan zjutraj je sedel zapuščen ljubimec doma. Tiščal je obraz v diani in tiho premišljal: »Zdaj je najbrže odhajata. Kako srečen je tisti mož... Morda bi jo mogel tudi jaz osrečiti; najbrže pa sem ji premalo ustrezal. Vsekako pa sem ji storil vse, kar sem mogel, da bi ji zagotovil srečo.«

Zdajci je nekdo pozvonil. Vrata so se odprla. Bila je ona: »Dragi prijatelj, nikoli nisem mislila na drugega ko na vas. Oprostite mi, da sem bila tako kruta; toda vedno sem dvomila o tem, da bi znal kak možki ženo res ljubiti. Zdaj sem se šele prepričala.* Zato se pripravite na pot, odpotujeva skupaj...«

Ljubosumnost in ljubezen

Neki pariški dnevnik je obširneje razpravljalo o nepravilnosti občevajavnih nazorov o ljubosumnosti. V uvodu je pisec opozoril na zanimivo dejstvo, da francoske porote po večini oprasčajo obtožence zaradi umora iz ljubosumnosti. Dobri porotniki baje navadno ugovarjajo: »Kaj naj storimo z njim (z njo)? Saj veste — ljubezen! Ljubosumni ljudje so smešni, vzbujajo dojem, da se na vse pretege trudijo, da bi pozabili na svojo strastno vneto za ljubljeno osebo. Toda nikoli se pri njih ne moremo otresti dojma, da so čisto zaslepljeni po svojih strasteh.

V resnici ti ljudje ne ljubijo. In tisti, katere mučijo s svojo ljubosumnostjo, vedo to najbolje. Če ljubosumni ljudje mučijo in nadlegujejo svojo okolico si navadno v globini svoje duše mislijo: »Sovraži me, samo da si moja (ali moj)!«

Ljubosumnost ni ljubezen, ljubezen je tu samo pretveza. Slaba pretveza. Ljubosumnost je varljiv občutek lastništva.

Če izjavi obtoženec pred sodiščem: »Nisem mogel živeti brez nje, zato sem jo ubil«, navadno ta nespametna logika poroto presenetiti in gane. Nič se ne zaveda, da ta človek laže.

Ako bi bil odkritosrčen, bi rekel: »Ni hotela več živeti z menoj. Niti trenutek nisem mislil nanjo ali na njeno srečo. Mislil sem si: ko ni več več moja, bom vsaj preprečil, da ne bo nekoga drugega.«

Mnogo ljudi ve, da ljubosumnost ni ljubezen, in si misli, da je to le nekak izraz ljubezni do samega sebe: človek namreč noče biti niti poražen, niti smešen. To je zelo slab izgovor.

Kaj trdijo možki, ko začnajo ljubiti žensko? Da jim je samo ena edina stvar na svetu draga: sreča ženske, ki jo ljubijo. Za njeno srečo so pripravljeni živeti, umirati in ubijati. Zato bi ji morali, če jo res ljubijo in če ona ljubi drugega, privoščiti tega, čigar ljubeznj je dala prednost.

Nekdo je dolga časa dvoril neki ženski. Ko je že domneval, da je blizu cilja in da mu ona ljubezen vrača, mu je rekla: »Ničesar vam nočem prikrivati: ljubim drugega in bi rada z njim odpotovala. Rada bi vas pa še nekaj prosila: niti on, niti jaz nimava denarja za vožnjo. Ali bi nama hoteli pomagati?«

»Ali vas ima res rad? Mislite, da boste srečni z njim?«

»Svoje življenje hočem združiti z njegovim, to zato, ker mi je dal prepričevalen dokaz ljubezni.«

Mož bi rad zaspal...

Gospod Nervoznik je spet malo nervozen; zato sklene zvečer, da pojde spat, ker mora zjutraj ob sedmih vstati. Brž si da še eno partijo šaha, potem pa se vlijudno poslovil: »Oprostite, zdaj pa moram res domov.«

Po poti se še spomni: »Kako je prav, da zjutraj tako zgodaj vstajam: lahko se bom skopal — človek je takoj bolj svež. Hudo se motiš! Saj jutri ne morem v kopel, ker moram po opravkih. Nič ne de, mi vsaj vstati ni treba.«

Previdno odpira vrata, da bi ga nihče ne slišal, in ko je že v stanovanju, se spomni, da ni nikogar. Prižge luč in navije uro.

Udobno leže v posteljo: »In zdaj bom zaspal.«

To reče sam pri sebi zelo trdno in odločno. Torej hitro zaspati! »Kaj je to,« se vpraša po dveh minutah, »še ne spim? Kak red je to? Jutri se ne bom zbudil.«

»Aha,« pravi spet čez dve minuti, »zdaj bom pa menda zaspal.« Nato se ustraši. »Lejmo,« si misli, »kako neprijeten občutek je to: v tem trenutku sem še pri zavesti, toda v prihodnjem hipu že ležim brez zavesti, kakor mrlič. Brri!«

Takoj se je prevrnil na drugo stran in začel razumovati:

»Kajpak, če si bom neprestano prigovarjal: no, zdaj bom zaspal, potem seveda ne bom, ker me ta misel zmeraj prebudi. Kdor bi res zaspal, ta ne misli na to, da hoče spati, ker je zaspan, ampak kratko in malo zaspi.«

To je bilo zanj peklenko težko vprašanje. Ves se je spotil. Človek se mora na kak način prevrati in na nekaj drugega misliti, da more priti medtem spanec neopazno. Zato misli na dogodke minulega dne, pa ne more ničesar posebnega najti, kvečjemu tisto partijo šaha; ta je bila res zanimiva. Dal je nepričakovano šah; konjiček je stal v stran, ni bilo mogoče vreči niti kraljice, ker je krila kralja, nato je z lovčcem pobral dva kmeta.

Hitro potegne koleno k bradi. S tem pa se je stola stojita nasproti mize, eden je nekoliko na stran obrnjen. To je malo neprijeten položaj. Seveda, stol stoji na konjski skok proti omari, z besedo omara se vrže lahko stol ven, in tako dobi peč šah. Ampak pred njo je pijuvalnik, ta varuje stol, ni ga mogoče vzeti. Na vsak način pa bo treba stol odstraniti, drugače ne bo s spanjem nič.

Skoči s postelje in odstavi stol. Spet leže. Zdaj šele je spoznal, zakaj ni mogel zaspati: seveda, ležal je na sru. Hitro se prevrni na hrbet in gleda. Tako bo prav. Srce lahko pravilno deluje. Poslušaj, ali res deluje. Dobro je.

Aha, kajpak, blazina mu je nagajala. Prava vogal blazine, ga zmečka in porine pod glavo. Čez dve minuti se zave, da bo samo tako zaspal, če potegne vogal za dva centimetra ven, drugače se bo zadušil.

Tako! In zdaj je že vse v redu. Samo odejo je treba podviti pod koleno, pa bo. Kmalu se oglasi druga misel: če bo odeja tako napeta, ne bo mogel gibati z nogo; sicer je res — čemu bi pa gibal z nogo, ko hoče spati, ampak je vendar tak občutek, kakor da je zvezan.

Hitro potegne poleno k bradi. S tem pa se je privzdignila odeja in od leve strani vhlaja hlad. Nato potegne desno nogo poševno čez posteljo, levo pa pusti viseti s postelje, roko si ovije okrog vratu. Čez pol ure zarije glavo pod eno blazino, druge pa vrže na vrh. Po nadaljnjih petnajstih minutah zaluča obe blazini na drugi konec postelje, odejo pa si ovije okrog trupa. Čez dvajset minut leže na posteljo počez. In po petih tridesetih minutah je našel rešilno misel: glavo okreni na sredo postelje, obe nogi nategne v nasprotno smer, z levo roko se dotika tal, z desno pa zagrabi mizo za nogo.

Zjutraj ob šestih se šele domisli, da je pozabil zapreti oči, zato ni mogel zaspati.

snežilo nanj, preden bi prodrla vlaga in hlad. Potem je slek el svoj krzneni jopič in oblekel sestrico. Čez lastna ramena in roke, ki so zdaj kazale samo srajco, si je privezal rutico, ki jo je imela Sana čez prsi, in večjo ruto, ki jo je imela čez ramena. To je dovolj zame, si je rekel, samo če bom čvrsto stopal, pa me ne bo zeblo.

Prijel je sestrico za roko in tako sta šla dalje.

Dekletce je z voljnimi očmi gledalo v naokoli vladajočo sivino in mu je rado sledilo, samo da s svojimi majhnimi, hitrimi nožicami ni moglo tako dohajati, kakr je on hitel, podoben tistemu, ki hoče doseči odločitev.

Stopala sta s tisto nepopustljivostjo in močjo, ki jo imajo otroci in živali, ker ne vedo, koliko jim je usojeno in kdaj je njih zaloga izčrpana.

Pri taki hoji nista mogla opaziti, ali sta že prišla čez preval ali ne. Zavila sta takoj na desno nizdol, toda prišla sta nekam, kjer sta morala spet navzgor. Večkrat sta se morala izogniti strminam. Grapa, po kateri sta nadaljevala pot, ju je dovedla na ovinek. Zavila sta v višavje, ki se je pod njunimi nogami bolj vzpelo, kakor sta izprva mislila. In tam, kjer sta menila, da pojde pot navzdol, je bila ravnina ali pa kotanja.

»Kje sva zdaj, Konrad?« je vprašalo dekletce.

»Ne vem,« je odgovoril deček.

»Če bi le s temi svojimi očmi mogel kaj videti,« je nadaljeval, »kaj takega, po čemer bi se lahko ravnal.«

Toda vsenaokoli ni bilo nič drugega kakor sama bleščeča belina, sama belina, ki pa je tvorila okrog njiju vedno manjši kolobar in je potem prehajala v svetlo meglo, ki je vse drugo zagrijala in zakrivala in to ni bilo nič drugega kakor nenasično padajoči sneg.

»Čakaj, Sana,« je rekel bratec, »postojva nekoliko in prisluhniva, morda bova čula kak glas iz doline, morda kakega psa, ali zvon, ali mlin,

ali kak klic. Nekaj morava čuti, potem bova vedela, kam morava kreniti.«

Postala sta, toda nič nista čula. Še sta postala, toda nič se ni oglasilo, ne enega glasu ni bilo čuti, niti najtišjega, samo njuno dihanje. Da, v tišini, ki je vladala tod, je bilo, kakor da čujeta sneg, ki jima pada na obrvi. Babičina napoved se še vedno ni izpolnila, vetra še ni bilo, da, kar je v teh krajih redko, ozračje se ni niti malo zganilo.

Po daljšem postanku sta koračila dalje.

»Saj ni nič, Sana,« je rekel bratec, »nikar ne zdvajaj, stopaj za mano, te že pripeljem tja. — Ko bi le že nehala snežiti!«

Sana nikakor ni bila obupana, marveč je dvigala nožice, kolikor je le mogla, in mu je sledila. Peljal jo je dalje po belem, svetlem, nepreglednem prostoru.

Čez čas sta zagledala skale. Mračno in nejasno so se dvigale iz bele, nedogledne svetlobe. Ko sta se jima otroka približala, sta skoraj trčila vanje. Skalovje se je dvigalo kakor zid, ravno navpično, da se sneg kar ni mogel prilepiti.

»Sana, Sana,« je rekel deček, »tu so skale, pojdiva kar dalje, pojdiva dalje!«

Nadaljevala sta pot, morala sta zaviti med skalovje. Skale jima niso dovolile, da bi se izognila na levo ali na desno, marveč so ju napolile po ozki poti dalje. Čez čas so bile za njima in jih nista mogla več opaziti. Prav tako, kakor sta neopazno prišla med nje, tako sta jih tudi neopazno minila. In spet ni bilo okoli njiju nič drugega kakor belina in vse naokoli ni bilo videti nobene temne pike. Ozračje se je zdelo preporno bleščave in vendar nista videla niti tri korake pred seboj. Vse je bilo, če smemo tako reči, zavito v nekakšno belo temoto in ker ni bilo nobene sence, ni bilo mogoče presojati veličino stvari in otroka nista mogla vedeti, ali pojdeteta navzgor ali nizdol, dokler se nožice niso spet vzpele

v strmino, ki ju je prisilila, da sta spet stopala navkreber.

»Oči me bolé,« je rekla Sana.

»Ne glej v sneg, marveč v oblake,« je rekel bratec. »Mene že dolgo bole. Toda to ni nič hudega. Jaz pač moram gledati v sneg, ker moram paziti na pot. Kar nič se ne boj, jaz te že privedem tja dol, domov.«

»Da, Konrad.«

Šla sta spet dalje, toda kakor koli sta stopala in kamorkoli sta se obrnila, nikjer ni bilo videti začetka poti navzdol. Na obeh straneh so bile strme vzpetine, šla sta po sredi, toda vedno sta se vzpenjala. Ko sta bila izven vzpetin, podobnih streham, in sta hotela zaviti navzdol, je bilo nenkrat tako strmo, da sta se morala takoj obrniti. Nožice so pogostokrat zadevale na vzbokline in večkrat sta se morala izogniti gričkom. Čutila sta tudi, da noga, kjerkoli se globlje vdre v sveži sneg, ne občuti pod seboj zemlje, marveč nekaj drugega, nekaj takega, kakor stari, zamrzli sneg. Toda šla sta venomer dalje, hitela sta vneto in vztrajno. Kadar sta se ustavila, je bilo vse tiho, neskončno tiho. Ko sta hodila, sta čutila šumot svojih nog, nič drugega. Obilje snega je brezglasno padalo v tolikšni meri, da se je zdelo, kakor da vidita snežno odejo kar rasti. Sama sta bila že tolikanj obložena s snegom, da se nista več odražala od splošne beline, in če bi bila le za par korakov narazen, se ne bi več videla.

Na vso srečo je bil sneg sam prišč, suh kakor pesek, tako da se je lahko krotko krusil od njunih nožic, čevljev in nogavic in ni povzročal vlaga.

Naposled sta vendar spet prispela do nekkih predmetov. To so bile nekakšne velikanske, vsevpred ležeče ruševine, pokrite s snegom, ki se je vsipal vsepovsod v razpokline. Ob te ruševine sta prav tako skoraj zadela, preden sta jih videla. Pristopila sta prav blizu, da si to reč ogledata. Bil je led — sam led. (Dalje)

Narodi ob Baltičkem morju

Na obali Baltičkega morja so tri države, ki so kljub temu, da jim je dodeljen zelo vetroven življenjski prostor, živele do nedavnih let nekako v zatišju in je le redkokdaj nanesa beseda nanje. Toda veliki vihar, ki se je sprožil pred leti in dodobra izpremenil evropsko karto, je kmalu potisnil v ospredje med neštetiimi drugimi vrašanjmi tudi obstanek baltičkih držav Litve, Latvije in Estonike. Z njimi je usodno povezana tudi Finska. Zadnji čas, ko Sovjetija bruhla svoje sile proti zapadu, da bi se dokopala do oblasti nad Baltikom in nad Finsko, stopajo narodi teh držav pogumno na branik za svojo domovino in za svoj goli obstanek.

Kaj nam pripoveduje zgodovina

Ze v zgodnjem srednjem veku, ko je Evropa značilno izpremenila svoje politično lice, so vitezji nemškega vojaškega reda »Nosilci mečev« osvojili in kolonizirali Latvijo, ki je bilo že tedaj zasedena z letonskim plemenom. Njihovo sprva majhno gospodarstvo se je kmalu razširilo dalje na sever, v pokrajine današnje Estonike, kjer so prebivala slovanska plemena, ki pa so zoper nje poklicala na pomoč Dance. Kmalu zatem so prišli sem »Tevtonski vitezi«, prav tako nemški vojaški red, ki je bil ustanovljen v Jeruzalemu. Prodirali so iz pokrajin ob Odrji čez Pomorjansko in skušali pronikniti skozi Litvo, da bi na ta način ustvarili nepretrgano vez z že omenjenimi »Nosilci mečev«, katerih oblast je dosegla že Tallin, ki se je pozneje izpremenil v Reval, današnje prestolnico Estonike. Nemčija je svojo roko

že tedaj izprožila tja do finskega zaliva.

Od srednjega veka dalje torej zasledujemo nemške vplive v baltičkih državah. V zgodovinski bitki pri Grünwaldu sta Litva in Poljska premagali tevtonske viteze, Latvija in Estonika pa sta nadalje ostali pod nemško oblastjo. Pozneje so si prilastili precej vpliva v teh pokrajinah zmagoviti Švedi, ki so obzirno postopali s svojimi podložniki. Spomin na te čase je še danes živ v baltičkem ljudstvu. Osemnajsto stoletje pa je neusmiljeno napravilo konec tej stari dobri dobi. Oblastni ruski car Peter Veliki se je namenil zadati smrtni udarec švedski nadvladi. Posrečilo se mu je, da je pridobil na svojo stran baltičke domače barone za vojno proti Švedom. Ta vojna je strahotno opustošila Estoniko in Finsko. Baronom je car pustil imetje in politično oblast. Z mirom v Nystadtu leta 1701. je bil zapečaten konec švedske oblasti na Baltiku in se je začela ruska nadvlada. Za estonsko in letonsko ljudstvo je bil to začetek dobe še hujšega suženjstva domačim baronom. Estonika in Latvija sta postali ruski provinci, nad katerima je carska Rusija izvajala politiko centralizacije in zatiranja narodnih teženj. Kmalu je zadela ista usoda tudi del Litve, nedolgo za njo je pa še Finska (leta 1909) prišla pod rusko oblast.

Krvavi upori, zdaj večji, zdaj manjši so si naglo sledili. Posebno velika je bila vestaja leta 1905, ko sta se Finska in Litva prvi dvignili zoper stoletno rusko nadoblast. Estonci in Letonci so zažigali gradove neusmiljenih graščakov. Toda zaman je tekla kri, kajti tudi ta odpor je bil zadušjen z ognjem in mečem.

Stare sanje so se uresničile

Jeseni 1917 je izbruhnila boljševiška revolucija. Carski imperij se je jel razkrajati in tudi baltičkim narodom se je vzgala iskra upanja, da bodo ustvarili lastne svobodne države. Finska je proglasila 5. decembra 1917 svojo neodvisnost, Estonika je zahtevala svojo avtonomijo in je ustanovila lastni Narodni svet. Latvija je v ruskem parlamentu postavila zahtevo po upravni enotnosti. A Litva, v katero je vkorakala nemška vojska, je proglasila svojo samostojnost 11. decembra 1917. Ta nenadni preokret, nepričakovani pojav že kar nepoznane svobode, je povzročil vrsto nemirov, v katerih bi bila kmalu propadla tako težko pričakovana neodvisnost baltičkih narodov. Iz poveljnih neredov pa so se izoblikovale štiri države, polne gorečega domoljubja. Njihov položaj je bil od vsega početka kočljiv, ker so na tako važnem življenjskem prostoru. Neprestane grožnje so sile te države k budni čuječnosti. Zlasti Sovjetska Rusija ni zamudila nobene prilike, da bi skaltla dobre odnose med baltičkimi državami. V začetku oktobra 1939 se ji je posrečilo, doseči svoj vpliv nanje in ti nesrečni narodi so morali bridko občutiti trdo sovjetsko pest. Tisto zimo je tudi prišlo do prve vojne s Sovjetsko Rusijo in Finsko. Nam vsem je še v spominu, s kakšnim junaštvom se je borila Finska, ki pa je naposled morala podleči velikanski premoči. Toda z nastopom Nemčije proti Sovjetski zvezi se je usoda baltičkih držav mahoma izpremenila. Zmagovita Nemčija je vzela baltske narode v svojo zaščito in njih sinovi so se pridružili borbi zoper boljševizem, še prav posebno pod vtisom prepričevalnega zgleda Fincev, ki niso oklevali niti minuto, marveč so se takoj postavili ob bok

Kmetska domačija z lepim znamenjem

Nemčiji. Pod nemškim vodstvom je bila v baltičkih državah uvedena nova uprava, ki je kljub vojnim časom pokazala lepe uspehe. Ne samo z orožjem, temveč tudi z delom v zaledju in z velikimi manifestacijami so baltički narodi ponovno izpričali, da se hočejo boriti zoper nadvlado boljševizma. Ob navalu sovjetskih armad zbirajo vnovič svoje sile, da se postavijo po robu v skrajni borbi za obstanek in svobodo na pragu Evrope.

Tri holandske posebnosti

S holandskim jezikom moras biti previden, slaste te ne sme zmotiti ta ali ona, kakšnemu nemškemu izrazu nad vse podobna beseda, da bi ji pripisoval isti pomen. Če pravi Holanec n. pr. »rajtens«, to ne pomeni jahati, temveč voziti, a »belens« nima s pasjim lajanjem nobenega opravka, temveč pomeni »zvinitis«. V javnem lokalu je treba še posebne previdnosti. Če naročiš n. pr. čaj z »rumom«, dobiš čaj s --- smetano! »Rum« pomeni po holandsko namreč smetana, dočim pravi rumu »rem«. Vse ta besede pišejo seveda malo drugače, nego smo jih napisali mi po njihovi izgovorjavi.

Največja strast vrlih Holanck je, kakor znano, snaga, čistost v lastnem domu. V tem znamenju baje neprestano pometajo, drgnejo, z vodo izolirajo — morda bolj, nego je v skladu z udobnostjo in potrpežljivostjo marsikakega moža, ki ljubi svoj mir. Nekaj vrsti mož pa je ljubezen holandskih gospodinj do snage zelo zaželjena. To so tiste možje, ki so si na tej podlagi ustvarili poseben poklic: poklic prodajalca tople vode. Takšen vodni podjetnik nima drugega nego majhen lokal in v njem kotel, v katerem se neprestano greje voda in iz katerega odmeri za nekaj drobiža večjo ali manjšo količino v vedra ali vrče svojih odjemalk. To je krasen poklic! Prodajalec tople vode je namreč neodvisen od prekupčevalcev in veleobaviteljev, ni mu treba skrbeti za sirovine in dovoz, njegov nenaporni poklic pa mu dovoljuje, da goji mimogrede filozofijo ali pa čita kriminalne romane.

Če holandskemu poročenemu možu žena ne da, da bi ji kadil po stanovanju, ki se sveti od snage kakor zrcalo, si uživanje nikotina privošči po mili volji lahko drugje, kjer nam ni dovoljeno: v kinematografu. V številnih kinematografih kaja namreč ni prepovedana. Seveda pa je tudi tukaj tako, da kar enemu godi, drugemu ne prija.

LITOVSKI PREGOVORI

Slepec ne rabi nobenega ogledala.
Če izbruhne v tebi jeza, kroti roke in jezik.
Če so bili konji ukradeni, zaman zaklepaš stajo.
Pridi pričakovan, odidi pogoščen.
V visoko drevo se zaletavajo vsi vetrovi.
Kdor sedi na zemlji, ne more več pasti.
Brez krave je post, brez konja praznik.
Sila dela urne noge.
Če mnogo hočeš, se zadovolji z malim.
Kdor mnogo ve, ničesar dobro ne ve.
Pivo ni voda, župnik ne pastir.
Sit človek ne ve, kako je pri sreč lačnemu.

Slikovite noše in plesi odlikujejo baltičsko prebivalstvo

Ženski vestnik

Drobni nasveti

Borovnice v steklenicah. Zrele borovnice preberl in očisti lističev, operi jih in stresl na sito, da se odcedijo in osušijo. Čisto pomite steklenice imej pripravljene, najboljše iz belega stekla, jih napolni in stresavaj, da se borovnice močno sesedejo. Zamaši jih s prekuhanim zamaškom in prstavi v lonec podložen s papirjem k ognju ter naj se kuhajo v pari četrt ure. Steklenice ohladi v loncu z vodo in jih hrani na hladnem prostoru. Zamašek ovij z vato, pomočeno v parafin, ali pa pokapaj s pečatnim voskom. Priporočljive so manjše steklenice, da se v manjših količinah porabijo, ko se odpro. Ob uporabi se primerno sladkajo ali pa porabijo za čaj ob črevesni bolezni. Ako se delo pravilno napravi, se tako shranjene borovnice tudi čez zimo ohranijo.

Bolhe ne morejo prenesti vonja sivke. Imejmo med perilom suho sivkino cvetje (flores lavandulae — v drogeriji), da se perilo navzame njegovega vonja. Bolhe se nas bodo ogibale.

Kako ravnamo z obutvijo?

V današnjih časih je treba prav posebno varovati obutev. Poletni je treba rabiti kolikor le mogoče pomožno ali zasilno obutev, že zdaj pa je treba tudi paziti na ono obutev, ki jo bomo rabili jeseni ali pozimi. Takrat, ko se obuvava večkrat zmočijo in nas potem še bolj zebe v noge, je treba obutev posvečati posebno skrb.

Usnjeni čevlji, ki so postali trdi, se spet zmehčajo in postanejo voljni, ako jih najprej prav na hitro zmočimo s toplo vodo. Potem jih nategnemo na kopita in usnje odrgnemo z mehкими krpani, da se osuši. Potem nateremo čevlje v presledkih večkrat z ricinovim oljem. Vsakokrat se morajo dobro posušiti, šele potem jih namažemo iznova.

Obutev ne sme biti zaprta v omari, kamor nima dostopa zrak. Najbolje je, da so police iz lat, spredaj je pa zakrita z zastorom. Tako smo varni, da usnje ne bo začelo plesniti. Čevlji, ki jih nosimo predko, kakor tudi vsi drugi, morajo biti na kopitih, kakor iztro jih sezujemo.

Premočene čevlje nabašemo z zmehčanim časopisnim papirjem, ki vsrka vlago in ohrani obutev lepo obliko, kar je zelo važno. Ako nimamo čevljev stalno na kopitih, se usnje krči in grbi in delajo se gube zlasti tedaj, če obutev ni bila na kopitih.

Življenje v mraku

Poznala ga je deset let in prav tako dolgo ga je tudi ljubila. Pozabila je bila na čase, ko je živeła brez njega, pozabila sploh na vse, kar se ni nanašalo nanj in njeno življenje je imelo samo en smisel in en cilj: ljubiti ga. Vedela je pa že davno, da je ne bo vzela, kajti samo v romanih se poroče mladi bogati mladeniči s siromašnimi dekletci. A Ludvik Herle je bil v začetku sin bogatega očeta, pozneje pa sam tako bogat, da njegova nevesta Kamila zanj ni prihajala v poštev. Toda v mraku življenja je bila njegova žena. Hodil je k njej skrivaj, najprej iz obzirnosti do svojih staršev, potem pa zato, da bi ne skanil njenega dobrega imena, njenega novotvorjenega modnega salona, a končno iz navade.

Zahajal je k nji, kadarkoli mu je dopuščal čas, a Kamila je imela zanj vedno čas. Z drugimi ženskami so ga videli ljudje v družbi, ugrabili so to in ono in ga opravičevali, za Kamilo pa ni nihče vedel. Nji je pripovedoval o vseh neprijetnostih, kar jih je imel v življenju, pravil ji je o vsakem nahodu in prijetno mu je bilo, ko ga je negovala kakor razvajenega otroka. Druge ženske so imele priliko spoznati njegovo hladnokrvnost in prebrisanoost. Pri Kamili si je pa vedno odpočil od vseh družabnih naporov, pri nji je bil doma, vesel ali slabe volje. Toda zdela se mu je naravno, da ona nikoli ni bila slabe volje, nikoli svojeglava ali muhasta.

Ljubil jo je zares... tako kakor starega prijatelja, tako kakor ljubi človek svojo mater. Že davno se ni več potegoval za njeno ljubezen, že davno ni več videl v nji mlade, lepe bistroumne ženske. Bila mu je zatočišče, ki ga je cenil, kotiček miru in pokoja, ki se mu ni hotel odpovedati. Že tudi znanci niso vedeli, da zahaja Ludvik k nji. Veljala je splošno za resno, marljivo ženo, ki nima časa za ljubavne dogodivščine. In če jo je kdo zasnil, je vedel že vnaprej, da bo odklonjen. Njeni snubači so bili večinoma simpatični mladeniči, ki bi bili napravili iz nje srečno zakonsko ženo in mater... Da ni bilo Ludvi-

Niso vse mačehe — pisane matere

V nedavni številki smo obširneje izpregovorili o taščah, ki so po večini krivično vzete za tarčo raznih malo duhovitih dovtipov. Kakor marsikateri dobri tašč, se tudi dobri mačehe godi krivica, ako jo javnost gleda kot pisano mater. Še ni dolgo tega, ko je od take splošno neugodne sodbe užaljena mačeha poslala uredništvu velikega dnevnika naslednje pismo:

»Sem mačeha. Ko bi bila posebno občutljiva za zaničevanje, ki se je skozi stoletja nakopičilo na ženah, ki so mačehe, bi morala povesti glavo, zakaj cele rodove se je družba navadila videti v mačehi valjenko, povzročujočo nesoglasje v življenju otrok, ki niso njeni.

Vživite se v težave mačehe, ki mora zbužati in negovati ljubezen v otrokih, rojenih iz druge matere. Iz žene, ki je delila ljubezen z možem, ki je zdaj njen. Zavedite se, da mora mačeha odstranjevati ovire in pregraje v mislih otrok. In dalje — deliti mora naklonjenost moža, ki ga ljubi, z otroki, ki so ji prav za prav tuji, a hkrati se mora naučiti ljubiti otroke, ki so otroci njenega moža. Ljudje bi morali poznati in razumeti položaj, v katerem je mačeha. Uživati bi morala mnogo simpatij.

Pišem vam zato, ker menim, da vas bo to vprašanje zanimalo. Jaz, gospodinja in mati (ali moram izgovoriti besedo mačeha?), sem se pripravljena boriti za boljše spoznavanje.

K temu pismu je razumen človek pripisal naslednjo pripombo:

Ko bi le mogel, bi napisal gornji gospé lepo pismo ter ji povedal, da ni edina, ki je prišla v duševne razpore zato, ker ji je bilo usojeno ljubiti moža, ki ima že otroke. Spominjam sem, da mi je nekoč, po mojem govoru v radiu, napisala

Črne čevlje je treba skrbno snažiti, mazati s kremo in jih nato s ščetko vsakokrat lepo zlikati. Ako imajo rjaví čevlji madeže, jih temeljito umijemo z mlačno milnico, toda paziti je treba, da se usnje čim manj zmoči. Na ta način odpravimo vso nesnago in zasirjeno kremo. Potem jih osušimo in namažemo s kremo in ravnamo dalje kakor običajno.

Ker nas tople in suhe noge obvarujejo prehlajenja, predhodnika skoraj vseh bolezni, moramo pozneje, ko bo spet hladno, skrbeti, da nam bo vedno toplo. Sebi in otrokom denemo lahko v čevlje po njihovi velikosti prirojene klobučevnaste podplate ali vložke, ki ohranijo noge tople. Doma pa naj bodo otroci v copatih, ki jih lahko sami naredimo.

mamica-mačeha prelepo in preprosto pismo, kako trpke trenutke preživlja, odkar so njeni dobri (nelastni) otroci prvič slišali in čitali v člankih in pesmih ter videli na gledališkem odru tisto vedno zaničevano mačeho. Otroci so jo imeli radi, zakaj skrbela je zanje kakor za svoje. Videla je v njih stvarce božje, čutila je v njih prvo družico svojega moža, ki pa je morala prezgodaj umreti. Otroci so jo ljubili, nič ni bilo med njimi, kar bi kalilo dobro razmerje, dokler niso prišle — povesti, pesmi, šola in gledališče s tisto »hudobno mačeho.«

Zakaj se ne potrudimo, ne opišemo in zasluženo ne ozarimo dobre mačehe? Saj jih je prav toliko dobrih, kakor je dobrih lastnih mater! In na svetu so hudobne matere prav tako kakor hudobne mačehe. Le ozrmo se, koliko je mater, ki se vedejo k lastnim otrokom kakor k tujim, kakor nevoščljiva bitja, za katera je beseda mati izgubila pravi pomen. Nasprotno pa so dobre mačehe, mačehe junakinje. In tem je treba izkazovati zaslužno spoštovanje.

„Prosim“ in „hvala“

So ljudje, ki znajo prav lepo reči »prosim«, besedica »hvala« pa jim noče iz ust. Saj je tudi res, da dela tale »prosim« ljudi tako ljubeznive, kakor malo kaj drugega. Pri tem, da moramo prositi, postane celo tisti, ki sicer malo govori, zgovoren. Saj veste gotovo iz lastne izkušnje, kako lep vtis napravi na vas, če navaden človek reče med pogovorom večkrat »prosim«, če ne vpraša »kaj« temveč s »prosim«. V tem je nekaj nežnega, vpljudnega, nekaj, kar priča o kulturi srca.

Toda laže se naučijo ljudje reči »prosim«, kakor »hvala«. Le malo ljudi je »nadarjenih« za hvaležnost. V tem pogledu bi šli mnogi lahko k zvestemu psu v šolo!

Vsako obsoja nehvaležnost, toda vzlic temu tudi sam ni hvaležen. Nekaj se v njem upira proti dolžnosti, da je treba biti hvaležen.

Večini ljudi manjka ravno tista pohlevnost srca, ki smešljaje se pomni izkazane dobrote. K prošnji sili človeka stiska, k hvaležnosti pa ni mogoče nikogar siliti! Hvaležnost mora priti iz srca.

Na žalost je hvaležnost, ki bi morala biti ena izmed najbolj naravnih človeških čednosti, tako redka, da je tako rekoč izjema.

Hvaležnost, da, zlasti vidno izražanje hvaležnosti spada k lepemu vedenju. Kdor zna prositi, mora tudi znati reči »hvala«.

Obnavljajte naročnino!

ka, čigar napake je ljubila bolj nego vrline drugih mladenčev.

Nekega dne je stopil v njeno življenje Tomaž Košek, pravo nasprotje Ludvika. On je videl v ljubljeno ženi višje bitje, ne pa samo sredstva za slajšanje življenja.

Molče, malone v zadregi je poslušala Kamila njegovo snubitev. Poznala ga je dobro in vedela je, da bi ji bilo v zakonu z njim dobro. Kar je vstal in dejal s prosečim glasom: »Nikar ne recite ne, vsaj takoj danes ne. Privoščite mi vešalski rok, sebi pa nekaj dni za premislek.«

Odšel je, a Kamili ni ostal niti trenutek za razmišljanje o možu, ki jo je ljubil in ki je morala navzlic temu raniti njegovo srce.

»Klobuk moram imeti jutri popoldne« — je dejala odjemalka — »povabljena sem na čajanko.« In ta čas, ko je Kamila pomerjala napol izgotovljene klobuke različnih barv, je brezskrbno kramljala naprej: »To je prva čajanka pri prijateljici, ki se je pravkar omožila. To je silajna ženska, moram vam jo priporočiti. Zabeležiti si morate njen naslov in pošljite ji vabilo... Vera Herlova, soproga tovarnarja v Bubenču.«

Kamila je prdebledela kakor zid, roke in noge so se ji začele tresti. Toda dama je bila preveč zatopljena vase in svoje klobuke, da bi mogla opaziti. Šele ko je dama odšla, so odpovedali Kamili živci in bridko je zaplakala. Ludvik se je oženil! Prva njena misel je bila, napisati pismo »gospo tovarnarjevi«, uničiti njegovo zakonsko srečo. Lagal ji je in jo varal kdo ve kako dolgo že — toda čemu je prihajal k nji? Samo iz navade, kakor v kavarno, kamor zahaja vsak dan? Saj bi bil lahko pametno spregovoril z njo, vse bi bila razumela in uvidela, vrnila bi mu bila prostost.

Opoldne se je začel po telefonu njegov glas, ki je zvenel kakor vedno. Vprašal je, dali sme zvečer priti, Kamila ves dan ni mogla delati, samo razmišljala je, kaj mu poreče. Ne bo se mu svetila, mirna bo, prijazna kakor vedno. Zadržal bosta skupaj večerjela, zadnjič preživita skupaj večer v udobnem, prijetnem stanovanju, ki ga je imela tako rada. Potem mu pa poreče: »Navelčala sem se že stati neprestano v senči,

ob strani... Poročim se z drugim, prav tako, kakor si storil to ti... In tebe si tudi izbrisem iz spomina. Mlada sem še, uživati hočem življenje, zahajati v družbo, kot žena moža, ki me ljubi...« In spomnila se je na udanega Tomaža in na njegov rok.

Ko pa je zaslišala Ludvikove korake na stopnicah, ji je srce jelo močno utripati in solze so se zalesketale v obeh.

Prinesel ji je kakor vedno šopek, ki ga je bil v naglici kupil nekje med potjo, objel jo je kakor vedno, Kamila je vzdrhtela. Zdelo se ji je, da se na zunaj ni nič izpremenilo. Jedla sta, pila in kramljala o dogodkih minulega tedna. Ludvik je dejal med drugim: »Še nedavno sem bil trgovsko v težkem položaju. Zdaj se mi je posrečilo dobiti nov kapital... toda bil sem že na robu propada, grozil mi je polom.«

Kamila ga je nežno božala po lasih: »Zakaj mi pa nisi tega nikoli povedal?«

Otožno se je nasmehnil: »Zakaj? Da bi imela skrbi še z menoj? Saj bi mi itak ne bila mogla pomagati.«

Potem sta nekaj časa molčala, nakar je Ludvik nadaljeval nekam v zadregi: Pretil je res velika nevarnost podjetju, pa tudi meni, uradnikom in delavcem. Bil sem v strašnem položaju...«

Skozi oblacke dima njegovih cigaret je Kamila videla Ludvikov obraz. Zdel se ji je utrujen in skrušen. Kar je spoznala, kaj pomeni njegova nenadna ženitev. Obenem je zdaj tudi vedela, da bo navzlic temu zdaj vezan, da jo bo ta zakon izključil iz njegovega življenja. Ludvik je prekinil njene misli: »Moram ti nekaj povedati, Kamila...« Obmolknil je in iskal besede. Čez nekaj časa je dejal: »To mi ni lahko, dušica...«

Kamila se je vzravnala. Čutila je, da mora zdaj izpregovoriti. Kaj ji bo pomagala priznanje, ki njegovo vsebino že pozna?

Pogledal jo je, utrujen mož, ki ji je lagal in jo varal. Počasi je potegnila njegovo glavo v svoje naročje in dejala tiho:

»Ničesar mi ni treba priznavati. Ničesar nočem slišati, če se ti zdi to težko... Vse je dobro, samo... da boš srečen.« (Iz češčine)

PO SVETU

× London je imel »V I« za slepilo! Kako presenetljivo je prišla za Angleže uporaba novega nemškega orožja »V I«, nam dokazuje poročilo londonskega dopisnika švedskega lista »Morgontidningen«, ki je bilo napisano 15. junija, to se pravi 24 ur pred pričetkom nemškega obstreljevanja. Na podlagi svojih informacij, ki jih je dobil na uradnem angleškem mestu, je napisal švedski dopisnik: »Z velikimi ameriško-angleškimi bombniškimi napadi na Nemčijo in zasedena ozemlja v zadnjih 4 mesecih pred invazijo je bilo uničeno nemško upanje glede uporabe kakšnega tajnega orožja, kakor na primer letal brez pilotov.« Dopisnik je zapisal, da je skrajno neverjetno, da bi bili Nemci sploh še zmožni izvesti take maščevalne napade. Nato pravi, da je Nemčija storila vse, da bi pred letalskimi napadi zaščitila delo na tajnem nemškem orožju. Zavezniki pa so o tem vendarle izvedeli ter storili potrebne mere. Pri tem da se jim je posrečilo uničiti izhodne točke novega nemškega orožja. Poročevalec zaključuje z besedami: »Minil je prvi invazijski teden, toda nemški protitudar je izostal.« In 42 ur kasneje je pričelo delovati novo nemško orožje.

× Skrb za slepe vojake. Nemška vojaka je privedla v kopalnico Flinsbergu posvet o vprašanju skrbstva za slepe vojake. Zastopnik nemškega ministrstva za delo, uradov za javno skrbstvo, oddelka za v vojni oslepele vojake in ostali udeleženci so izmenjali svoja izkustva z vodilnimi zdravniki, učitelji in častniki za vojaško skrbstvo v zbiralnih bolnišnicah za oslepele vojake. Na zborovanju so ugotovili dragocena nova gledišča za nadaljnje oskrbovanje oslepelih vojakov, za katere skrbeti je največja dolžnost vseh krogov.

× Brezizjemna uporaba vseh sil na Finskem. Vsi finski častniki so objavili pod velikimi naslovi govor finskega ministrskega predsednika Lankomies, ki je rekel, da se Finska noče vdati boljševizmu. List »Uusi Suomi« piše k temu: »Z napetostjo pričakovani govor ministrskega predsednika je odstranil vse nejasnosti. Istotako kakor pred dvema mesecema tudi danes ne moremo napraviti narodni samomor. Finski narod in njegova vlada sta se v izbiri med popolno podreditvijo Sovjetski zvezi in nadaljevanjem boja za obstoj odločila za poslednje. Pri tem je omembe vredno, da je bila v tej točki vlada popolnoma enotnega naziranja. V tej uri je samo po sebi razumljiva dolžnost finskega naroda, da ne kloni, marveč da mobilizira brez izjeme vse svoje sile. Ves finski narod je prežet z zavestjo te nujnosti. Naša pot je istotako ravna in jasna kakor nekoč, naš cilj ravnatoko visok. Gotovost, da je naša stvar pravična, nam daje moč vzdržati do konca.«

× Tudi Avstralija hoče proč od Anglije. Londonski politični krogi so bili neprijetno prizadeti zaradi izjave avstralskega ministrskega predsednika Curtina, ki jo je objavil ameriški tednik »Time« in ki pravi, »da je sicer želja Avstralije, da obdrži nadaljnje zveze z Anglijo v okviru angleškega imperija, v ostalem pa si želi izbrati Avstralija svoje lastne prijatelje in to so predvsem Zedinjene države«. Curtinova izjava potrjuje vtis, ki ga je napravila že konferenca ministrskih predsednikov angleških dominionov, da namerava poleg Kanade predvsem Avstralija zmanjšati zveze z Anglijo ter se kasneje navezati na Združene države, ki store politično in gospodarsko vse, da bi odvrnile dominione od Anglije.

× Prebivalci neke finske vasi so utonili. O tem poročajo iz Helsinkov: Na obali finskega jezera Suwantojaervi pri Rokkali je našla neka patrolja ostanke begunske kolone, ki je poizkušala pobegniti boljševiškem strahovanju. Med drugim so potegnili vojaki iz vode več trupel in na podlagi latin pri mrtvih so mogli ugotoviti, da so to Kareljci iz vasi Jokisuu pri Viborgu. Pri nadaljnjem iskanju so našli vojaki na dva težko ranjena Finca, katerima je uspelo, da sta se rešila iz vode na kopno. Eden od teh je kmalu umrl, drugi pa si je kmalu opomogel ter pripovedoval: »Imenujem se Evert Lukkarinen ter sem bil kovač v vasi Jokisuu. Pripravili smo se za beg ter bi se tudi pravočasno rešili, če nas ne bi bil zadržal sovjetski letalski napad, ko smo bili na cesti, ki je med obema jezeroma. Ko smo hoteli nadaljevati z begom, nas je dohitela četa boljševiških jezdecev. V zadnjem trenutku smo poskušali pobegniti. Jezdci so obkolili vso kolono ter nas prisilili zapustiti vozila. Nato so streljali proti konjem, tako da so ti pobegnili z vozovi. Videh smo, kako so se vsi potopili v jezero. Boljševiški jezdeci so nas pa prisilili z udarci koroščev in puškinih kopt, da smo tekli poleg njih.

Mnogi izmed nas so se zrušili zaradi napora in pomendrali so jih drveči konji. Tudi jaz sem bil med temi, toda imel sem srečo, da me niso pomendrala konjska kopita. Kljub sunku z nožem v hrbet mi je vendar uspelo, da sem dosegel cestni jarek. Odtod sem opazoval nadaljnjo usodo svojih rojakov. Boljševiki so zapodili moše in žene s ceste v jezero. Ker so se nesrečniki branili, da bi skočili v vodo, so streljali boljševiki nanje s strojnimi pištolami. Ko so odšli morilci, sem se spiznil počasi naprej.«

× Zračni gusarji v slavnostnem sprevedu ob otvoritvi sinagoge. Španci poročajo: Ko so zasedli Rim plačanci ameriških židov, je bila ponovno odprta rimska glavna sinagoga. Od židovskega templja je šel slavnostni spreved h Kapitolu, kjer gospodarijo sedaj ameriške zasedbene oblasti. V slavnostnem sprevedu so opazili ameriškega generala Levyja, ki je še kot polkovnik vodil oddelek zračnih gangsterjev ob priliki prvega strahovalnega napada na glavno mesto katoliškega krščanstva in najstarejše kulturno središče Evrope. Ob priliki tega prvega strahovalnega napada dne 19. julija 1943 je bila med drugim porušena tudi znamenita bazilika San Lorenzo. To sramotno dejanje se je izvršilo na židovsko povelje in žid je vodil tropo zračnih gusarjev, ki so izvršili to dejanje. Le žid je lahko tako nesramen, da v slavnostnem sprevedu koraka skozi mesto, ki ga je sam opustošil.

× Zvezanega je povozil vlak. Iz Rumunije poročajo: Postajenačelnik iz Trusestija, ki leži na železniški progi med Jašijem in Dangenom, spočetka z oziroma na svojo rodbino ni zbežal pred boljševiki. O njegovi tragični usodi je poročala njegova hčerka gospa Horpina Hruško, ki se ji je posrečilo doseči nemške črte, naslednje podrobnosti: Pred kolodvorom Trusestija se je iztila po boljševiški zasedbi neka lokomotiva s tremi vagoni, ker je bil tir neposredno pred kolodvorom pokvarjen. Židovski komisar je obdolžil Hruško kot postajenačelnika, da je kriv nesreče. Pustil ga je zvezanega položiti na tračnice. Pri polni zavesti je bil povožen od lokomotive. Ista usoda je doletela tudi sestre, ker je hotel komisar uničiti vso rodbino. Tretji sestri Horpini se je posrečilo pravočasno skriti se v drvarnico ter je tako lahko drugi dan pobegnila.

× Angleške skrbi o gospodarski nadvladi Američanov. V zaskrbljenem članku vodečega angleškega strokovnega lista za angleško-južnoameriška trgovinska vprašanja »Latin American World« piše neki strokovnjak: »Stalno naraščajoča gospodarska nadvlada Združenih držav v vseh južnoameriških deželah nas vedno resneje vznemirja.« Časopis izjavlja, da je ameriško gospodarstvo odločno izrabiti vse gospodarske in trgovinsko-politične možnosti, ki jih nudi ta vojna. Anglija je stopila v Južni Ameriki povsem v ozadje. List nadalje izjavlja: »Od prilike do prilike smo poizkušali ponovno vzpostaviti stare trgovske odnose med Anglijo in Južno Ameriko, vendar z malim uspehom. Razen tega nas niso dovolj podpirali londonski uradni krogi.« Časopis obravnava nato predvsem ameriške načrte za zračni promet v Južni Ameriki. Anglija bi lahko pri tem prišla ob velike koristi. Denarne naložbe Anglije v Južni Ameriki znašajo približno tisoč milijonov funtov šterlingov. Od tega ne prinaša sedaj približno 400 milijonov funtov šterlingov nikalnih obresti. List zaključuje: »Z Združenimi državami bi morali Angleži izpregovoriti odkrito besedo. Tako kakor je sedaj, ne more iti dalje. Zgodilo se je celo, da je bil naš izvoz oviran s tem, da smo morali prositi Washington za dovoljenje, da smemo izvažati v naše lastne kolonije.« V takem odločilnem položaju je torej zdaj angleško gospodarstvo.

× Švicarski katoliški časopis »Domovina« se bavi z boljševiško protiversko agitacijo v vzhodni Kareliji. List med drugim piše: »Leta 1917 je bilo v 95 vaseh področja Petrovske 54 cerkev in 51 občinskih hiš. Od teh jih je 19 popolnoma izginilo, medtem ko so jih 64 uporabili za druge namene, predvsem za klube, stanovanja ali hleve.

× Američani žive v Čungkingu v preoblicah, Kitajci pa stradajo. Poročila iz Čungkinga se pritožujejo zaradi oblastnega nastopanja ameriških častnikov v občevarju s čungkingškimi četami in kitajskim prebivalstvom. Ameriški častniki žive v Čungkingu v preoblicah, pri »vinu, ženah in petju«, ter se niti najmanj ne ozirajo na revščino večine čungkingškega prebivalstva. V teh okoliščinah je razumljivo, da niso proti njim sovražno razporežene le čungkingške čete, temveč tudi množice Kitajcev. Vplivni čungkingški krogi pa prehajajo preko ameriških pretravanj, ker se dobro zavedajo, da se Japoncem brez angloameriške pomoči ne bi mogli upirati. Poročilo iz Čungkinga pravi, da je celo vrhovno poveljstvo nad čungkingškimi četami že popolnoma prešlo v ameriške roke.

× Gandhi nadalje vztraja na izpraznitvi Indije. Poročevalec londonskega dnevnika »Times« iz Indije poroča o Gandhijevi politiki. Gandhi je govoril 29. junija skupini delavcev svoje stranke v Pooni. V govoru je v glavnem zahteval dvoje:

Naša domača lekarna

Vsaka gospodinja mora biti tudi pripravljena, da nudi prvo pomoč, kadar se kdo izmed domačih kaj poškoduje ali če nenadoma oboli. Zato mora biti v hiši domača lekarna, v kateri naj bodo najpotrebnejši pomočki in nekatera splošna zdravila, ki se smejo uporabljati brez zdravnikove odredbe. Seveda mora imeti to lekarno zmeraj v redu, potem ne bo nikdar izgubila glave, če se komu kaj prijete in potrebuje njene pomoči. Poudarimo pa naj, da moramo pri vseh resnejših poškodbah in boleznih vselej takoj poklicati zdravnika, sami pa smemo, dokler zdravnika ni, ukreniti le tisto, kar je res nujno in o čemer smo prepričani, da bolniku ali ponesrečencu ne bo škodovalo.

V domači lekarni naj bodo nekako tale zdravila in pomočki, seveda, v kolikor se pač danes dobijo v zadostni množini v lekarnah:

Aspirin, ki ga uživamo, kadar nas boli glava, kadar nas trese mrzlica ali pa kadar se hočemo spottiti.

Baldrijanove kapijice za pomirjenje živcev in srca.

Borova vazelina in laneno olje za opekline. Borovnice (suhe), ki ustavijo drisko, če jih jemo suhe ali pa če pijemo čaj iz njih.

Blijuvna sol, pomoček za blijuvanje.

C a j i :

baldrijanov čaj za pomirjenje živcev; bezgov in lipov čaj za potenje;

čaj iz kadulje in čaj iz poprave mete zoper trebušne in želodčne krče;

kamilčni čaj za izpiranje ustne dupline, kadar si damo izdreti zob, za obkladke in za izpiranje oči; blaži tudi bolečine v trebuhu.

Dvojni ogljikovi kislil natron (soda bikarbona) zoper zgago in neprijetno želodčno kislino.

Galun, s katerim ustavimo kri; z njim odpravljamo tudi ozeblino.

Gaza, sterilna, za obvezovanje ran.

Glicerin za razpokano kožo. Kadar smo hripavi, grgramo lahko glicerin, razredčen z vodo.

Irrigator za klistiranje.

Jodova tinktura, s katero namažemo samo manjše rane. Kapijica joda v mleku ali v vodi prepreči nahod.

Octovokisla glina, tablete »Burrow« ali pa »Statin« za hladilne obkladke.

Piramidon, ki blaži bolečine in mrzlico.

Ricinovo olje je zanesljivo odvajalno sredstvo. Požijemo ga najlažje s toplo črno kavo ali pa s toplim mlekom.

Salmiakov cvet zoper mrčesji pik.

»Sanitola« razkuževalno sredstvo za roke.

Termometer, s katerim merimo vročino.

Veramon, ki ublaži zobobol.

Vodikov superoksid, razredčen z vodo, za izpiranje ust in grla. Hraniti ga moramo v temnih, dobro zamašenih steklenicah, ker se sicer hitro razkroji in nima potem nobenega učinka.

Živalsko ogije zoper drisko, na odredbo zdravnika tudi pri zastrupljenju.

odklonil je vsako sodelovanje z Angleži in pozval je vse člane indijskega parlamenta, naj vodijo brez uporabe sile neko vrsto pasivnega odpora. Gandhijeva politika glede rešitve indijskega vprašanja, tako zaključuje poročevalec, sloni nadalje na njegovi zahtevi, da morajo Angleži izprazniti Indijo. Tako torej tudi nadalje ni nobene možnosti, da bi se odstranila napetost, ki vlada med Gandhijevo stranko in angleško vlado.

× Fabrikacija govorov. Pisarje po naročilu je v Ameriki zelo razširjeno. Tam lahko kupite pri posebnih podjetjih člank, govore sit cele romane, da se potem postavljate z njimi kot s svojo duševno lastnino. V Ameriki je postalo pisanje po naročilu že posebna industrija. Toda to niti ni novost. Že Napoleon je naročal za svoje poveljniške ukaze pri posebnih pisarjih svoje apele na arnado. Napoleona so pisarji ali pisatelj, kakorkoli jih že hočete imenovati, spremljali na vseh njegovih potovanjih. »Prišel sem, videl in zmagal«, Cezarjev slovit rek je naje tudi napisal brezimni pisec, ki je bil v Cezarjevi službi. Posebno zanimivo je, da je slovit pisatelj Aleksander Dumas st. vzdrževal za pisanje svojih romanov celo armado piscev. — Lindberghu je pisal članko Carisle Macdonald. Mož, ki opravlja podobno službo prezidentu Rooseveltu, zasluži na leto 25.000 dolarjev. Največja ameriška pisarna te vrste zaposluje 127 nameščencev. Njen lastnik, ki je bil med gospodarsko krizo brez zaslužka, se je spomnil, da je med svetovno vojno pisal tovarišem, ki niso znali p'sati, ljubavna pisma. Zato je inseriral v časopisih in kmalu si je pridobil številne klientelo. V njegovem podjetju delajo pisatelj prav tako kakor navadni pisarji. Po elozu pisanja in strok so v podjetju razdeljeni v posebnih prostorih.

Obnavljajte naročnino!

SMEŠNICE

ZDAJ RAZUME

Mati je rekla svoji hčerki, ki bi se rada omožila:

»Oni teden sem rekla gospodu Mraku, da sem bila jaz prav takšna, kakršna si ti, ko sem bila mlada.«

Hčerka: »Ah, zato ga odtlej nisem videla!«

MODRI RAVNATELJ

V majhnem gledališču so se gledalci pritoževali, da nič ne vidijo, ker si dame puščajo klobuke na glavi.

Ravnatelj si je belil glavo, kako bi to odpravil, ne da bi izgubil naklonjenost damskega občinstva. Pa se mu je porodila srečna misel. Drugi dan je že bil v gledališču oglas:

»Starejše dame, ki se boje prehlajenja, lahko imajo pri predstavah klobuke na glavi.«

In odtlej so vsi gledalci dobro videli.

STRINDBERG

Av gust Strindberg je sedel nekoč s svojim prijateljem v pariškem lokal. Ko sta popila nekoliko steidenic vina, je vzel Strindberg denarnico iz žepa in si jo dolgo ogledoval.

»Kaj študiraš na njej?« ga je vprašal prijatelj. »Gledam, ali sem še žejen.« je odgovoril Strindberg.

VZGOJA

Gospa Skokova se je peljala s sinčkom v tramvaju. Ko sta izstopila, ga je vprašala:

»Kam si del lupine orehov, ki si jih jedel v tramvaju?«

Nadobudni sin odgovori: »Te ima v žepu tisti gospod, ki je poleg mene sedel.«

PRVA LJUBEZEN

Novoporočenec: »Prva ljubezen je vendarle najlepša, kaj ne, ljubica?«

Novoporočenka: »To je res, moj ljubček, ampak jaz sem tudi s teboj čisto zadovoljna.«

ZNANSTVEN RAZGOVOR

»Ali mislite, gospod doktor, da se da po glavi sklepati, ali je človek normalen ali ne?«
 »Pri moških si nisem čisto na jasnem, ampak pri ženski se to da ugotoviti — po klobuku, ki ga ima na glavi.«

SREČANJE

»Ali tudi vi rešujete križanke, gospod Zorec?«
 »Ne.«
 »Kaj pa potem delate v pisarni?«

DOBER SVET JE ZLATA VREDEN

»Mamica, ali ti bo očka kupil za god tisti plašč, ki si si ga želela?«
 »Najbrže ne, Milanček.«
 »Poslušaj, mamica, kaj ko bi naredila tako, kakor jaz? Ko bi se valjala po tleh in cepetala z nogami?«

PREVIDNOST

Kurnik se mora zagovarjati zaradi žaljenja časti.

»Ali poznate zasebnega tožitelja S.?« ga vpraša sodnik.

»Seveda ga poznam,« pritrudi Kurnik. »Saj se že deset let vsak večer dobim z njim v gostilni.«

»Prav. On vam torej očita, da ste mu rekli, da je osel. Ali je to res?«

»Res. Rekel mu pa nisem.«

KONJSKA POJEDINA

Jajteles pelje svojega prijatelja Rabinoviča, ki je prišel z dežeje, v restavrant na kosilo. Tam pa je dobro pogostil in napojil. Ko sta sedela že pri črni kavi, mu je pa iznenada rekel:

»No, Rabinovič, kako ti je teknilo?«
 »Hvala. Prav dobro je bilo.«

»No, če je bilo dobro, ti pa lahko nekaj povem. Vse, kar si pojedel, je bilo konjsko!«

»Fej!« se je zgrozil Rabinovič. »špinača tudi?«

AVTOMOBILSKA

Dva avtomobilista sta se srečala na ozki cesti in se nista mogla drug drugemu ogniti. Eden je začel psovati:

»Jaz se ne bom umikal vsakemu tepcu!«

Nato se je drugi nekoliko nazaj umaknil in mirno rekel:

»Jaz pa!«

ADA SARI

Ada Sari je bila nekoč povabljena na gostijo. Vzela si je na krožnik pošten kos mesa, Zraven nje je sedel Caruso, ki je strmel nad veliko porcijo.

»Ada, takšen kos mesa, in vse to hočete pojediti kar tako?«

Ada je zmajala z glavjo: »Kar tako ne, prinesli mi bodo še krompirja in solate.«

VARNOST

Skot Mac Pherson vpraša ponoči soseda: »Kam pa greš s svetilko?«

»K ljubici.«

»Takšna zapravljivost! Jaz sem hodil na sestanke v temi.«

»Sem si takoj misli, ko sem prvič videl tvojo ženo.«

NAJDENINA

Slavni slikar Cabianca je tudi strašno rad potoval. Nekoč je bil v Sahari in več dni ni srečal žive duše. Slednjit je srečal Skota.

»Bojim se, da sem se izgubil,« je rekel Cabianca.

»Se bo za vas izplačala najdenina?« je vprašal Skot.

»Ne,« je dejal začuden Cabianca.

»Potem pa ni važno,« je rekel Skot in šel svojo pot.

ZASE SE BRIGAJTE!

Bavarski pesnik Ludvig Thoma se je nekoč vozil z vlakom. Zraven njega je sedel neki gospod in žulil pipo. Thoma je bil znan po svoji molčečnosti in je na prijazen pozdrav odvrnil samo: »Mhm!«

Cez nekaj časa se je kadilec spet oglasil: »Lepo je danes, kaj?«

»Mhm,« je spet odvrnil Thoma.

»Ampak drago je zdaj vse.«

Thoma iznova: »Mhm.«

Kadilec pa se je hotel s slikarjem na vsak način zaplesti v pogovor in je čez nekaj časa dejal:

»Gospod, iskra iz moje pipe je padla na vaš suknjič.«

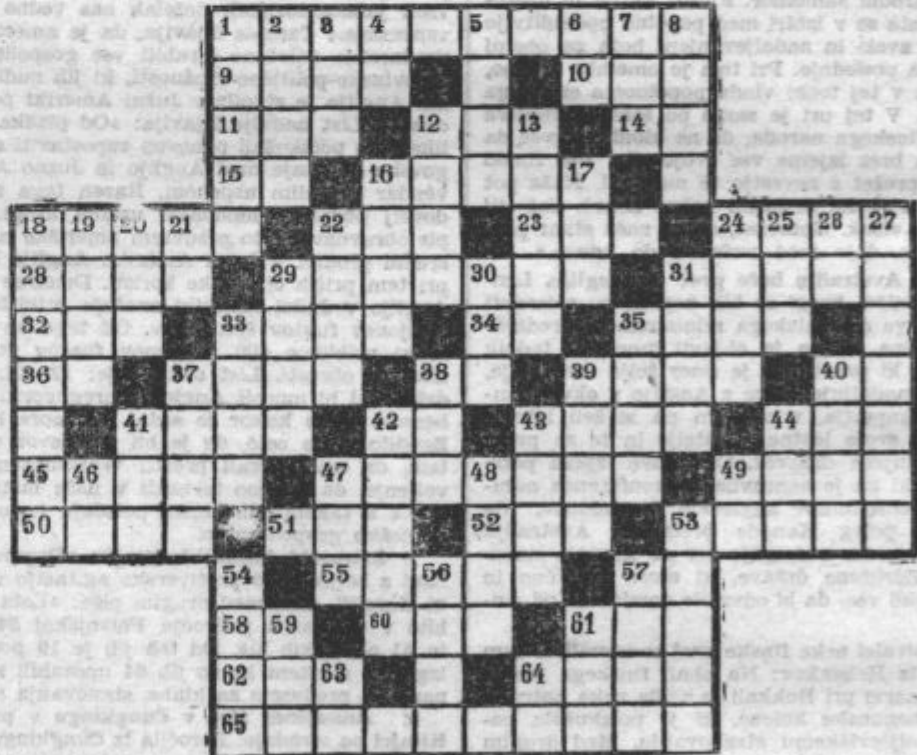
To je bilo Thomi dovolj. »Slišite,« je dejal, »pustite me vendar pri miru! Jaz gledam že četrto ure, kako vam tie hlače, pa nisem rekel niti besedice.«

Križanka št. 28

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. pokrajina na Balkanu, 9. obrok hrane, 10. svetopisemska oseba, 11. nemški spolnik, 12. šahovski izraz, 14. podredni veznik, 15. španski spolnik, 16. enota naše nekdanje valute, 18. turški minister, 22. velika riba, 23. kemična prvina, zdravlilo, 24. prislov časa, 28. del gledališča, 29. dolžnost vernega kristjana, 31. umetnica, 32. nedoločna količina, 33. jo goje na vrtovih, 34. veznik, 35. mohamedanski duhovnik, 36. osebn. zaimek, 37. pritok Savinje, 38. kratica za akademski naslov, 39. vse, kar nas obdaja, 40. njo, 41. del drevesa, 42. oblika pomožnega glagola, 43. večja prireditelj, 44. moško ime, 45. jed, prikuha, 47. nemško mesto (fon.), 49. otrok, 50. opravke, posel, 51. pripadnik azijskega plemena, ki je bilo med preseljevanjem narodov strah Evrope, 52. zamašek, 53. budistični duhovnik, 55. mesto v francoski Senegambiji, 57. začetek vretnja, 58. japonska dolžinska enota, 60. kazalni zaimek, 61. grška boginja krivice, 62. umetne pesmi, 64. podajanje dejanskega stanu, 65. bogataš, finančnik.

Navpično: 1. umen, pameten, 2. svetopisemska oseba, 3. gora v Severni Srbiji, 4. italijanski veznik, 5. pristanišče v Severni Afriki, 6. italijanski spolnik, 7. izraz bolečine, žalovanje, 8. gora v severni Grčiji, 12. glagol, ki pomeni za človeka nepogrešno, življenjsko nujno opravilo, 13. skriven, 16. praviljično bitje, 17. podzemski hodnik, 18. v mestih ga imajo v vsaki hiši, 19. rajski vrt, 20. hudoben, hud, 21. znak za kemično prvino, 22. del telesa, 24. neke barve, 25. posledica ognja, 26. okrajšan podredni veznik, 27. pripadnik azijskega naroda, 29. racionalno živilo, 30. del proge, 31. ničvredna stvar, odpadke, 33. brezpravni podložniki, 35. drobtina, trščica, 37. tovarna za obutev, 38. reka v Rusiji, 39. brez enega izmed čutov, 40. skupine ptic, 41. vodni pojav, 42. žitnica bivše Jugoslavije, 43. neukrotljiva žival, 44. enota japonske valute, 46. osebni zaimek, 47. težek; jezen, 48. svetopisemski veljak, patrijarh, 49. predlog, 53. francoska vojna luka, 54. pijančevanje in veseljačenje, 56. nemški mislec, 57. impresija, dojem, 59. gora na Kretji, 61. enote

ploskovne mera, 63. umetna pesem, 64. stara beseda za pivo.

RESITEV KRIZANKE ŠT. 27

Vodoravno: 1. Ljuba, 5. drtina, 10. tragika, 17. Jaro, 18. Mudau, 19. mu, 21. slovit, 22. USA, 23. nonet, 24. zima, 26. aleja, 27. ta, 28. Mohač, 29. Ladoga, 31. Iri, 32. Dobjoj, 33. si, 34. Iravadi, 37. Morter, 39. Muta, 41. Italo, 42. vi, 43. Ervin, 44. rešena, 46. all, 47. mol, 48. rjav, 50. terasa, 52. niti, 53. čar, 54. pok, 56. Caboto, 57. balet, 58. ak, 59. Solun, 61. tale, 62. kapela, 63. korobač, 65. ro, 66. poset, 67. tak, 68. balada, 70. cimet, 71. di, 72. Solon, 74. nebo, 75. Meran, 76. vez, 77.

Oguljin, 79. ta, 80. dinar, 81. kope, 82. Kopitar, 83. realen, 84. polom.

Navpično: 1. ljutomerčan, 2. jasa, 3. ura, 4. bo, 5. Dunaj, 6. rdeč, 7. tat, 8. lu, 9. amidi, 11. rs, 12. Ala, 13. golido, 14. Iveri, 15. kiji, 16. ata, 18. Mohor, 20. umori, 23. noben, 24. za, 25. Agata, 28. motiv, 29. literat, 30. Avala, 32. Drvar, 33. suhec, 35. ali, 36. militarizem, 38. orjak, 39. meš, 40. Anabara, 42. votel, 45. Asolo, 47. Milet, 49. golob, 51. Ate, 52. napet, 54. por, 55. Kuban, 57. basen, 59. sokoll, 60. nalet, 62. komar, 63. kalup, 64. Cabar, 66. Piran, 67. Togo, 69. do, 70. Cene, 71. depo, 72. sok, 73. nit, 75. mil, 76. vol, 78. na, 80. da, 81. ko.